

Drodzy Czytelnicy,

dni przemijają jeden za drugim/czas goni liście jesienią nabrzmiałe...a słowo lato odpływa w nieznane... Przed nami kolejne wyzwania, często trudne wzajemne relacje, poszukiwanie najlepszych rozwiązań, próby odpowiedzi na prowokacyjne pytania: ile i za ile pracuje polski nauczyciel?

O tym, że nauczyciel ma pracować w Szkole z Pasją (taki kierunek wytyczyło MEN), mieć elastyczny umysł, nie być „aktorem na scenie”, a pełnić rolę wspierającego tutora, uczyć się przez całe życie, *brać pod uwagę wszelkie drogi, zmierzające do otwarcia umysłów i używać ich odpowiednio do okoliczności* (J. A. Komeński) - wszyscy wiemy. Wiemy też, że daleko nam do ideału, ale staramy się pokonywać trudności, odkrywać talenty, poszukiwać najlepszych rozwiązań w nienajlepszych programach czy nie zawsze trafnych decyzjach, od nas niezależnych.

A wszystko dlatego, że lubimy swój zawód, który wymaga wielkiej odpowiedzialności, że bycie nauczycielem – wbrew wszelkim opiniom – to ogromne wyzwanie, ale i satysfakcja.

Życzę, abyście Państwo mieli jej jak najwięcej, byście od czasu do czasu, zanurzyli się w pogodnych rozmyśleniach, dodali marzeniom skrzydeł i realizowali je, bo dobre pomysły nie mają przeszłości, mają tylko przyszłość, a ta ciągle przed Wami.

Barbara Królikowska-Wunderlich

*Jesienne lasy poczerwienione
goreją w cudnym słońca zachodzie.
Witam was, brzozy, graby żłoczone
i fantastyczne ruiny w wodzie.
Czemu się śmieją te jarzębiny?
czemu dumają jodły zielone?
czemu się krwawią klony – osiny?
płyną fiolety mgieł przez doliny
i jak motyle w barwnym ogrodzie
latają liście złoto – czerwone.*

Tadeusz Miciński *Akwarele*

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej nagrodzeni i odznaczeni zostali

ZŁOTYM MEDALEM ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Romana Adamczyk, Anna Jolanta Ambrochowicz, Jadwiga Arentewicz, Bożenna Maria Barska, Krystyna Elżbieta Bohdanowicz, Zenon Stanisław Chmiel, Maria Ewa Chylińska, Aleksandra Cierkowska-Pawłowska, Ewa Katarzyna Cywoniuk, Mirella Marzena Czerniawska, Marek Władysław Dancewicz, Bożena Demich, Anna Duliszewska, Andrzej Zbigniew Fiuk, Zdzisław Górka, Lilianna Grażyna Jaruszewska, Krystyna Kalinowska, Irena Karkulak, Elżbieta Bożena Konarska, Halina Maria Kotlińska, Grażyna Barbara Kucharska, Jadwiga Kurek, Krystyna Alicja Kuźniewska, Urszula Lovrencic, Lilianna Łubian-Podgórna, Grażyna Maria Marciniak, Andrzej Zdzisław Matusiak, Bogna Teresa Nawrot, Marianna Nowotka, Irena Halina Olczak, Wanda Maria Pabiś-Tomanek, Maria Pająk, Hanna Paprocka, Danuta Pikula, Jadwiga Piechowiak, Halina Józefa Pietryłowska-Mizak, Anna Maria Poniewska, Grażyna Ewa Prokurat, Maria Barbara Radkowska, Elżbieta Siernicka, Teresa Szpakowska, Zdzisław Szukajt, Marlena Szwemińska, Elżbieta Śliwińska, Zenona Maria Tera, Regina Tymecka, Hanna Tyszkiewicz, Krystyna Uzar, Jerzy Piotr Warząchowski, Teresa Małgorzata Wasilewska, Grażyna Wąsowska, Halina Wielopolska, Alicja Wojstów, Halina Wolińska, Agata Barbara Wójtowicz, Anna Maria Wróblewska, Ludwika Załuska, Grażyna Ziętak, Alina Ziniewicz, Iwona Jadwiga Żmijewska, Barbara Żurawska

SREBRNYM MEDALEM ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Elżbieta Adamska, Teresa Maria Bartoszek-Majsiej, Bogumiła Berlińska, Stanisława Bładowska, Hanna Mariola Błaszowska, Elżbieta Bożena Borowicz-Skoneczna, Elżbieta Borzejewicz, Małgorzata Bożena Całka, Maria Jolanta Chodakowska-Malkiewicz, Iwona Czaplicka, Aldona Czurakowska, Waldemar Kazimierz Danielak, Jan Dejna, Agnieszka Marzanna Dolińska, Krzysztof Dzieliński, Alicja Marianna Dziemiańczuk, Barbara Dziuba, Elżbieta Janina Dziuba, Kazimierz Joachim Ewertowski, Beata Fanselau, Ewa Mariola Fiedorczyk, Małgorzata Fingas, Joanna Florczyk, Ewa Wanda Florkowska-Hamera, Bogusława Gajdamowicz, Renata Maria Gajowniczek, Anna Weronika Gawrońska, Anna Zofia Garlicka, Iwona Łucja Gołębiowska, Aleksandra Gruba-Kustusz, Agnieszka Hanna

Grzegorzewska, Krystyna Horbach, Bogumiła Hyrna, Violetta Irena Jarocka, Beata Jarzyńska, Danuta Jurczak, Halina Juśkiewicz, Wiesława Kamińska, Iwona Zofia Karwowska, Elżbieta Kaniowska-Hawryłyszyn, Edyta Kiełczewska, Tomasz Kisielewski, Mariola Dorota Kostecka, Grażyna Krajnik, Anna Elżbieta Kraszewska, Beata Kuczyńska, Elżbieta Gabriela Łagowska, Grażyna Maria Mańka, Krystyna Maria Marciniak, Janina Urszula Meller, Beata Kinga Misiewicz, Elżbieta Mordasewicz, Urszula Olendrowicz, Dariusz Mariusz Olszewski, Marzena Janina Pieloch, Kazimiera Barbara Pierzyńska-Czujwid, Ewa Piotrowska, Elżbieta Przybyłowska, Agnieszka Dorota Przybysz, Waldemar Andrzej Przybysz, Danuta Wanda Pszczółkowska, Alicja Anna Pykało, Mariola Reszka, Maria Jolanta Rolka, Mirosław Romuald Rolka, Bożena Dorota Romaniec, Andrzej Marcin Rutkowski, Barbara Celina Sewioło, Agnieszka Spikert, Joanna Szaduro-Cydzik, Bożena Teresa Szarek, Elżbieta Szymborska, Iwona Ewa Turczyk, Jadwiga Wiesława Wasilewska, Alicja Wądołowska, Maria Wicik, Dorota Ewa Wilczewska, Hanna Zofia Wojcik, Elżbieta Zakrzewska, Alina Zapolska, Maria Alicja Zawadka-Jedut, Dorota Zelent, Barbara Anna Zwolska, Krzysztof Cezary Żarnoch

BRAZOWYM MEDALEM ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ

Wioletta Bałdyga, Renata Banaszczyk, Magdalena Chojnacka, Kazimierz Dudek, Anna Izabella Kasprzak, Katarzyna Ewa Kizling, Andrzej Klich, Ewa Agnieszka Laskowska, Monika Agnieszka Lewicka, Renata Edyta Rydel, Grażyna Sadowska, Małgorzata Stachurka, Marina Sobolewska, Iwona Zabrzyjewska, Aneta Zdziarstek, Bożena Żakiewicz

MEDALEM KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ

Krystyna Balcewicz - ZS nr 2 Szczytno, Paweł Bielkuński - ZS Szymanowo, Beata Biernacka - Gimn. 2 Działdowo, Barbara Błażyńska - ZS 2 Działdowo, Stanisław Boitek - ZSZ im. S. Staszica Ostróda, Alicja Borkowska - SP 15 Olsztyn, Barbara Borowska - ZSS Olsztyn, Aldona Borys - SOSW Lidzbark Warmiński, Włodzimierz Brodiuk - Starostwo Powiatowe Ostróda, Hanna Brumer - ZS Szymany, Lidia Bryk - SP 3 Szczytno, Jolanta Chyl - ZSO 1 Olsztyn, Jadwiga Cichowska

- SP 30 Olsztyn, **Janusz Cygański** - Muzeum Warmii i Mazur, **Izabela Cymańska-Kasprzak** - ZSEH Olsztyn, **Małgorzata Czepek** - ZS 1 Działdowo, **Andrzej Dowgiałło** - Przedsiębiorca, **Barbara Drzewicka** - SP 15 Olsztyn, **Teresa Durak** - PPP 2 Olsztyn, **Ewa Elbruda** - ZS 2 Działdowo, **Ewa Falkowska** - Przedszkole „Jedyneczka” Morąg, **Katarzyna Gałęziewska** - SP 2 Olsztyn, **Ewa Gnoza** - Młodzieżowy Dom Kultury Mrągowo, **Elżbieta Górka** - Gimn. 7 Olsztyn, **Marzena Grochowalska** - Gimn. 1 Giżycku, **Elżbieta Hermanowicz** - Powiatowa PPP Olsztyn, **Genowefa Hodowska** - Przedszkole 2 Morąg, **Krzysztof Iwulski** - ZSEH Olsztyn, **Elżbieta Jabłońska** - SP 3 Olsztyn, **Zofia Jankowska** - SP 3 Działdowo, **Bożena Janowicz** - Starostwo Powiatowe Ostróda, **Violetta Jarocka** - SP 13 Olsztyn, **Bożena Jelińska** - SP 13 Olsztyn, **Dorota Jeżowska-Olszewska** - Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Warmińsko - Mazurska, **Andrzej Kasprzak** - Gimn. 15 Olsztyn, **Bogumiła Kossakowska** - Gimn. 15 Olsztyn, **Anna Kotyńska-Buryła** - SP 2 Olsztyn, **Jarostawa Kozak** - Gimn. 5 Olsztyn, **Marek Kozłowski** - KO Olsztyn, **Iwona Krawczyk** - SP 10 Olsztyn, **Maria Kropidłowska** - ZSZ im. S. Petöfi Ostróda, **Jacek Krzywdziński** - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Lidzbark Warmiński, **Krzysztof Legowicz** - Gimn. 13 Olsztyn, **Jolanta Majewska-Wysocka** - SP 30 Olsztyn, **Ewa Malinowska** - PM 4 Olsztyn, **Marzena Markowicz-Bembenek** - Gimn. 13 Olsztyn, **Mariola Matusiak vel Matuszewska** - SP 30 Olsztyn, **Andrzej Michalczyk** - Zespół Oświatowo - Sportowy „Baza” Mrągowo, **Janusz Milewski** - Olsztyński Klub Sportowy Organizacji Pożytku Publicznego Olsztyn, **Dorota Miś** - PPP Morąg, **Maria Mizerek** - PM 2 Olsztyn, **Elżbieta Mroczkowska** - SP 30 Olsztyn, **Joanna Muśko** - ZS 1 Olsztyn, **Karol Okrasa** - Przedsiębiorca, **Iwona Orzechowska** - SOSW Ostróda, **Teresa Ostrowska** - Szkoła Policealna Olsztyn, **Anna Perłowska-Kurian** - SP 19 Olsztyn, **Alina Piotrowska** - SP 13 Olsztyn, **Danata Pol-Czajkowska** - Miejska Biblioteka Publiczna Olsztyn, **Grażyna Powierża** - ZSZ im. S. Staszica Lidzbark Warmiński, **Ewa Raciborska** - ZS 2 Działdowo, **Maria Rasińska** - SP 6 Szczytno, **Jolanta Redding** - ZSO 2 Olsztyn, **Dorota Romanowska** - SP 15 Olsztyn, **Halina Różacka** - PM 2 „Fantazja” Szczytno, **Magdalena Rudnicka** - ZS Olsztynek, **Dorota Sadowska** - LO Lidzbark, **Anida Samoraj** - KO Olsztyn, **Anna Siedlecka** - ZS 2 Działdowo, **Ewa Skrobut** - ZSO Lidzbark Warmiński, **Alicja Stankiewicz** - SP 13 Olsztyn, **Aniela Szewczak** - MP 2 „Fantazja” Szczytno, **Alina Ślimak** - LO Dobre Miasto, **Małgorzata Świech-Twarowska** - ZSGS Olsztyn, **Maria Tokarczyk-Biernacka** - ZSE Olsztyn, **Jolanta Truszkowska** - ZSE Olsztyn, **Regina Urbaniak** - ZSB Olsztyn, **Katarzyna Wanda** - Powiatowa PPP Olsztyn, **Katarzyna Wirchanowicz** - SOSW Olsztyn, **Andrzej Wonia** - ZSZ Dobre Miasto, **Wojciech Ziemiński** - SOSW Miłakowo, **Elżbieta Ziółkowska** - SP 4 Morąg, **Bożena Żurawska** - KO Olsztyn

NAGRODĄ MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Marian Andruszkiewicz - Pałac Młodzieży Olsztyn, **Artur Bońkowski** - ZS 6 Ełk, **Barbara Cybulska** - Gimn. 2 Działdowo, **Halina Dolna** - ZS 1 Elbląg, **Wanda Jabłońska** - ZPE Olsztyn, **Grażyna Jędrzejczyk** - SOSW 1 Elbląg, **Michał Jodko** - Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Ełk, **Andrzej Kasprzak** - SP 19 Olsztyn, **Elżbieta Kwiatkowska** - SP 5 Ełk, **Amelia Malinowska** - ZS 5 Ełk, **Regina Merchelska** - SP 5 Ełk, **Danuta Wojtowicz** - ZS 1 Ełk

NAGRODĄ WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO KURATORA OŚWIATY

Zofia Asztemborska - SSP Laseczno, **Krystyna Bohdanowicz** - SP Węzina, **Barbara Borkowska** - SP 1 Olsztyn, **Zenon Chmiel** - SP 1 Gronowo Górne, **Marek Dancewicz** - SP Orzysz, **Małgorzata Derkowska** - ZPE Olsztyn, **Mirostaw Figat** - ZS 1 Bartoszyce, **Bożena Hermanowicz** - ZSO Orneta, **Dorota Iwanowska-Zych** - SP 4 Elbląg, **Irena Jędruszewska** - Gimn. Olsztynek, **Wiesława Kamińska** - W-M ODN Elbląg, **Elżbieta Kapusta** - SP Lipinki, **Danuta Kaszczuk** - SOSW 1 Elbląg, **Małgorzata Kliks** - SOSW 1 Elbląg, **Irena Klimowicz-Starczewska** - ZS 4 Mrągowo, **Jadwiga Kochanowska** - ZSGS Olsztyn, **Krystyna Kocińska-Pietroczyk** - ZSO 2 Elbląg, **Barbara Konstantynowicz** - ZSZ im. S. Petöfi Ostróda, **Katarzyna Koronowska** - SP 19 Olsztyn, **Marianna Laskowska** - SSP 2 Iława, **Julita Majewska** - Gimn. 15 Olsztyn, **Beata Makarewicz** - Gimn. 3 Ełk, **Marian Matuszczak** - ZSEiT Pastęk, **Krystyna Mehrholz-Kemer** - Gimn. Lipowo, **Janina Morska** - Gimn. 2 Giżycko, **Marzena Otłowska** - SP 16 Elbląg, **Maria Piechocka** - Gimn. 11 Olsztyn, **Cezary Piórkowski** - Szkoła Policealna Giżycko, **Lucyna Puźmirowska** - Gimn. 2 Elbląg, **Edward Skali** - ZS Pastęk, **Alicja Stankiewicz** - SP 13 Olsztyn, **Ewa Strzyżewska** - SP 15 Olsztyn, **Dorota Szczerbińska-Łojko** - SP 13 Olsztyn, **Anna Szeląg** - WMBP Elbląg, **Krzysztof Szot** - ZS-P Waplewo, **Małgorzata Świdarska** - SP Jonkowo, **Dorota Urban** - SOSW Ostróda, **Teresa Wasilewska** - SOSW dla Dzieci Nieśłyszących Olsztyn, **Grażyna Wrona-Janowska** - SP 3 Szczytno, **Małgorzata Wyszyńska** - PM1 Pisz

NAGRODĄ MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Krzysztof Błaszczak - W-M ODN Elbląg, **Hanna Ochońska** - WMBP Olsztyn, **Anna Szeląg** - WMBP Elbląg, **Roman Wyrwas** - Szkoła Policealna Elbląg

Uniwersytety, które rozdają indeksy przedszkolakom

Uniwersytety dzieci to zjawisko innowacyjne i coraz bardziej popularne. Pierwszy uniwersytet dla dzieci – powstał

4 czerwca 2002 roku w Tybindze z inicjatywy dwojga dziennikarzy-Ulli Steuernagel i Ulricha Janssena, którzy otrzymali pytania od dzieci, na które nie potrafili odpowiedzieć i postanowili przekazać je naukowcom. Ci z kolei z entuzjazmem wyrazili chęć wyjaśnienia wątpliwości dzieci na bezpośrednim spotkaniu. Inauguracyjny wykład dla dzieci zatytułowany „Dlaczego wulkany zieją ogniem?” dał profesor Gregor Mark. Wysłuchało go 400 dzieci, a na następny, tydzień później przyszło ich już aż 900. Po tym wydarzeniu nastąpił boom na „Kinder Uni”.

Zgodnie z danymi strony zrzeszającej uniwersytety dla dzieci - European Children's Universities Network (www.eucu.net) - w Europie działa ponad 200 takich instytucji, a najwięcej powstało do tej pory właśnie w Niemczech – przeszło 70. Na drugim miejscu jest Austria, na trzecim zaś Polska. W Polsce prowadzonych jest 9 uniwersytetów dedykowanych dzieciom, w ramach których istnieją oddziały w poszczególnych miastach. Uniwersytety dla dzieci istnieją także m.in. na Wyspach Kanaryjskich, w Meksyku, Kolumbii, Japonii czy Turcji. Działają także przy najśłynniejszych światowych uczelniach takich jak Harvard, Oxford i Sorbona. Projekt Uniwersytetów Dziecięcych (Die Kinder-Uni) otrzymał od Komisji Europejskiej Nagrodę Kartezjusza za wybitne zasługi w krzewieniu wiedzy.

Taka forma edukacji jest już więc zjawiskiem ogólnoswiatowym.

Najstarszy spośród polskich uniwersytetów dedykowanych dzieciom został założony przez Fundację Uniwersytet Dzieci. Pierwszy z oddziałów Uniwersytetu Dzieci powstał 26 maja 2007 roku w Krakowie. Dzięki temu dzieci w Polsce po raz pierwszy mogły poczuć się jak prawdziwi studenci. Wysłuchały tego dnia wykładu pt. „Zwierzęta mówią nie tylko w Wigilię” wygłoszonego przez dr. hab. Bartłomieja Dobroczyńskiego z Instytutu Psychologii UJ. Kolejny oddział powstał jeszcze w tym samym roku (17 listopada) w Warszawie, trzeci we Wrocławiu- 29 listopada 2008. Ostatni jak do tej pory, olsztyński oddział otwarty został 29 maja 2010 roku. Obecnie te 4 ośrodki kształcą prawie 8 tys. małych studentów w wieku 6-14 lat.

Uniwersytet Dzieci działa w oparciu o najlepsze źródła wiedzy. Każdy z oddziałów Uniwersytetu współpracuje z renomowanymi uniwersytetami oraz innymi instytucjami wiedzy. Uniwersytet Dzieci jest więc nowoczesnym programem edukacyjnym przybliżającym dzieciom bogactwo i różnorodność świata nauki, poprzez

uniwersyteckie wykłady, warsztaty, seminaria i aktywności internetowe. Zajęcia prowadzone są metodą pytań i doświadczeń, która służy wzbudzaniu aktywności uczestników, a także pełnemu zrozumieniu poruszanej tematyki.

Celem głównym Uniwersytetu Dzieci jest rozbudzanie w dzieciach pasji zdobywania wiedzy, a także pielęgnowanie w nich naturalnej ciekawości świata. Podczas spotkań z naukowcami dzieci dowiadują się jak można pogłębiać i pielęgnować swoje pasje oraz jak rozpocząć własną drogę do sukcesu i spełniania marzeń. Uniwersytet rozwija potencjał intelektualny i twórczy dzieci oraz służy temu, by młodzi ludzie rozumieli świat i umieli w nim działać.

Głównym założeniem programowym Uniwersytetu Dzieci jest przekonanie, że wszystkie dzieci są obdarzone talentami, a rolą Uniwersytetu Dzieci jest stworzenie odpowiednich warunków, by dzieci poznały swoje talenty i rozwinęły zainteresowania. Po drugie, uważamy, że warunkiem pełnego rozwoju jest pasja. Uniwersytet Dzieci poprzez własny entuzjazm i zaangażowanie stara się wzbudzić pasję poznawczą i twórczą w swoich studentach.

Program skonstruowany jest w taki sposób, by odpowiednio stymulować intelekt i wyobraźnię dzieci przez pierwszy okres edukacji: od czasu, gdy dziecko rozpoczyna regularną edukację w wieku 6 lat po gimnazjum.

Wraz z wiekiem i przyrostem szkolnych doświadczeń, zmieniają się potrzeby edukacyjne i umiejętności percepcji wiedzy. Program dostosowany jest do poziomu rozwoju intelektualno-emocjonalnego dzieci, a zajęcia prowadzone są na 4 kierunkach skierowanych i dostosowanych do określonych grup wiekowych. W Olsztynie aktualnie działają 3 kierunki: Odkrywanie (6-7 lat), Inspiracje (8-9 lat), Tematy (10-11lat), na których w sumie kształcą się 680 małych studentów. Zajęcia odbywają się w soboty 2 razy w miesiącu. Każde z zajęć trwa od 45-60 min w zależności od formy i grupy wiekowej, do której jest skierowane.

O osiągnięciu założonych celów przez Uniwersytet Dzieci świadczą liczne wyróżnienia i tytuły nadawane przez prestiżowe instytucje. Uniwersytet Dzieci jest laureatem nagrody tygodnika "Przekrój" Fenomen 2008. W roku 2011 został także laureatem **Nagrody Znak i Hestii im. ks. J. Tischnera**. Inicjatywę tę nagrodzono „za imponujące pomysłowością, rozmachem i jakością „meblowanie” najmłodszych głów. To inicjatywa, która pokazuje, jak rozmawiać z dziećmi i budzić w nich nawyk samodzielnego myślenia. Uniwersytet Dzieci uczy, co robić, by myślenie miało przyszłość. Również w 2011 roku Uniwersytet Dzieci otrzymał tytuł **Miejsca Odkrywania Talentów** nadany przez Katarzynę Hall Minister Edukacji Narodowej.

Tytuł ten świadczy o tym, że ww. placówka przyczynia się do odkrywania, promocji i wspierania uzdolnień dzieci i młodzieży. Tym samym projekt Uniwersytet Dzieci został umieszczony na polskiej mapie Miejsc Odkrywania Talentów, znajdującej się na stronie internetowej www.roktalentow.men.gov.pl.

Więcej o Uniwersytecie Dzieci w Olsztynie, który 17 IX br. zainaugurował drugi rok działalności, znajdują Państwo na stronie: www.uniwersytetdzieci.pl w zakładce Olsztyn.

Agnieszka Światłowska
Uniwersytet Dzieci w Olsztynie

Osamotnione dzieciństwo czyli skąd się biorą eurosieroty

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i jeśli wypełnia poprawnie swoje funkcje jest najważniejszym i niezastąpionym środowiskiem wychowawczym. Jeśli jednak rodzina z różnych przyczyn nie może bądź nie potrafi wypełnić podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych opiekę nad dzieckiem lub dziećmi powinno przejąć państwo. W czasach obecnych rodzina przeżywa kryzys. Wartości, które do tej pory były uznawane za stałe, zaczynają zanikać, a sama rodzina jest narażona na wiele zagrożeń i niebezpieczeństw, które powodują jej dysfunkcjonalność. Do niekorzystnych zjawisk, pojawiających się coraz liczniej należą: bezrobocie, migracje, ubóstwo, trudna sytuacja mieszkaniowa, czy zjawiska patologiczne: pijaństwo, agresja, narkomania.

W ostatnich latach nasiliło się zjawisko migracji. Trudno jest obecnie znaleźć rodzinę, która nie zetknęłaby się z tym problemem i która nie posiadałaby kogoś za granicą. Na ogół są to wyjazdy „za chlebem”, chociaż wyjeżdżają także osoby aby poprawić sobie pozycję materialną. Te współczesne migracje mają na ogół charakter przetrwania i dla wielu „stanowią jedyne źródło utrzymania rodziny”.¹ S. Kawula opisując motywy emigracji zarobkowej Polaków pisze: „szukają tam lepszych warunków do rozwoju, wyższej płacy za swoją pracę, a także możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji”.² Należy jednak dodać, że właśnie ta migracja zarobkowa ma swoje „ciemne strony”, ponieważ euro staje się ważniejsze od rodziny a także od dziecka. Ofiarami tego zjawiska stają się dzieci. Pojawia się więc nowe zjawisko zwane eurosieroctwem.

„Eurosierota to dziecko, które wychowuje się bez co najmniej jednego rodzica, który wyjechał za granicę w celach zarobkowych”.³ Eurosieroctwo natomiast można zdefiniować jako „fakt nieposiadania przez kogoś (niepełnoletniego) obojga rodziców lub jednego rodzica, którzy opuścili kraj za pracą”.⁴ Zjawisko to jest poddziedziną „sieroctwa społecznego”, ponieważ dziecko pozbawione jest w nim normalnego środowiska rodzinnego. W „Biuletynie Informacyjnym” Rzecznika Praw Dziecka można znaleźć taką definicję eurosieroctwa: „mianem eurosieroctwa psychologowie określają zjawisko pozostawienia w kraju dzieci przez rodziców wyjeżdżających za granicę (...), ponieważ ich zdaniem, dzieci pozbawione stałego kontaktu nawet z jednym z rodziców, czują się jak sieroty”.⁵ W chwili obecnej

tysiące dzieci doświadczą faktu nie posiadania jednego bądź obojga rodziców.

Można wyróżnić typy rodzin niepełnych ze względu na pobyt rodzica za granicą uwzględniając następujące kategorie:

- ◆ miejsce pobytu rodzica lub rodziców za granicą,
- ◆ osobę która wyjechała,
- ◆ wiek dzieci, w którym rozstały się z rodzicem lub rodzicami,
- ◆ okres pobytu rodzica lub rodziców za granicą”.⁶

Możliwy jest też podział na:

- I. Rodziny niepełne czasowo ze względu na pobyt:
  1. matki za granicą
  2. ojca za granicą
  3. obojga rodziców za granicą
- II. Rodziny, których dzieci rozstały się z rodzicem lub rodzicami w wieku:
  1. niemowlęcym
  2. przedszkolnym,
  3. młodszym szkolnym,
  4. starszym szkolnym,
  5. młodzieńczym,
- III. Rodziny, których rodzic lub rodzice przebywają w:
  - ◆ krajach Europy Zachodniej
  - ◆ krajach pozaeuropejskich
- IV. Rodziny czasowo niepełne, w których ojciec, matka lub oboje rodzice przebywają:
  1. 1-2 lata za granicą
  2. 2-5 lat za granicą
  3. powyżej 5 lat”.⁷

Ważne jest także to, który z rodziców wyjechał, jak również kto opiekuje się dziećmi podczas nieobecności rodzica bądź rodziców i jak długo rodzic lub rodzice przebywają poza domem.

Należy jednak zauważyć, iż wyjazd chociażby czasowy jednego z rodziców do pracy za granicę zaburza cały proces wychowawczy i powoduje problemy prawne. Dziecko pozbawione czasowo ojca, który przebywa poza domem jest pozbawione odpowiedniego wzorca męskiego, podczas gdy wzrasta nadopiekuńczość matki. Inaczej jest gdy wyjeżdża matka. Poruszający jest przypadek Bartka pozostawionego przez matkę: „owija się rękawami bluzy, którą zostawiła mama i zasypia. Miękki materiał pachnie Joanną. –To było dwa dni po moim powrocie do pracy w Londynie – wspomina

35-letnia Joanna. – Bartek napisał mi esemesa, że strasznie tęskni. Ściska go w brzuchu. Że wyciągnął z szafy moją bluzę, w której chodzę po domu. Kładzie ją na siebie i owija rękawami, tak jakbym go przytulała. Czuje ciepło i mój zapach, wtedy brzuch przestaje go boleć”.⁸ Coraz częściej się jednak zdarza, że rodzice wyjeżdżają z Polski i pozostawiają w kraju dzieci pod opieką babci lub dziadka, czy starszego niepełnoletniego rodzeństwa. Także w domach dziecka rodzice zostawiają „na chwilę” dzieci, bo muszą wyjechać. Często jednak taki „zaplanowany” krótki wyjazd osób za granicę „przedłuża się”. A. Fidelus pisze, iż „bywają takie sytuacje, że matki odprowadzają dzieci do Domu Dziecka, szantażując pracowników, że jeżeli dziecko nie zostanie przyjęte, zostawi je np. na dworcu. Tego typu desperackie zachowania rodziców dostrzega się coraz częściej”.⁹ Psycholog J. Wojciechowska tłumaczy, że „pozostawienie dziecka w placówce opiekuńczej jest sytuacją najbardziej skrajną. Badania pokazują, że dotyczy to zaledwie ułamka procenta wszystkich eurosierot, jednak w skali kraju takich dzieci może być parę tysięcy. Sam fakt, że rodzice nie decydują się na życie z dziećmi, coś mówi o rodzinie. Intuicja podpowiada mi, że w ten sposób wielu ludzi robi sobie przerwę w rodzicielstwie, w sensie emocjonalnym i organizacyjnym. Gdy nie słychać płaczu dziecka, gdy nie wie się o jego problemach, łatwiej je zostawić, a potem zostać”.¹⁰ Coraz częściej słyszy się także o tragicznych dla dzieci przypadkach kiedy to samotna matka - migrantka za granicą - porzuca swoje dzieci w kraju. Wtedy mówimy już o samej patologii eurosierostwa. Wciąż pojawiają się nowe informacje o powiększającej się liczbie osób dotkniętych nowym zjawiskiem eurosierostwa. „...Wstydlivym efektem ubocznym obecnej fali migracyjnej jest osamotnienie dziesiątek tysięcy dzieci, które nie mieszczą się w planach rodziców i zostają w kraju. Ale i te wywiezione przechodzą traumę wykorzenia. Emigracja rozrywa rodzinę. Zwłaszcza taką, która wcześniej była krucha”.¹¹

„Nie wystarczy mieć gdzieś daleko matkę czy ojca, by czuć się kochanym. Dziecko pozbawione tylko jednego rodzica zachowuje się dokładnie tak jak pełna sierota – tłumaczą specjaliści”.¹² S. Kawula ostrzega: „Polacy, którzy wyjeżdżają do pracy, by polepszyć swoim dzieciom byt, nie zauważają niewidocznych, lecz ogromnych, kosztów tej emigracji. Pozornie wszystko jest w porządku. Zarobione za granicą pieniądze trafiają w sporej części do Polski, przed domami pojawiają się zagraniczne samochody, modne ubrania a młodzież przynosi do szkoły nowe komórki”.¹³ Ale czy rzeczywiście jest tak pięknie? „O tym, że dziecko ma problem pierwsza dowiaduje się zazwyczaj pani Maria, szkolna pielęgniarka. Maluchy przychodzą do jej gabinetu z bólem głowy albo brzucha – „Osieroczone” dzieciaki szukają kontaktu z dorosłym. One naprawdę cierpią z tęsknoty i mogą odczuwać fizyczny ból – mówi pedagog szkolna”.¹⁴ Wielu specjalistów badających ten problem twierdzi, iż jednak zdecydowana większość „eurosierot” nie szuka nigdzie pomocy. Dzieje się tak, ponieważ fakt migracji zarobkowej

rodziców bardzo często jest ukrywany i to zarówno przez dzieci jak i najbliższą rodzinę. W momencie, kiedy z dzieckiem dzieje się coś niedobrego (problemy w nauce, wagary, kradzieże itp.), a szkoła posiada takie informacje podejmuje działania celem uregulowania sytuacji prawnej dziecka. Oczywiście działania te są zależne od potrzeb sygnalizowanych przez rodzica, opiekuna czy wychowawcy. Mogą to być różnego rodzaju konsultacje – indywidualne spotkania z wychowawcą czy pedagogiem, zajęcia dydaktyczne – wyrównawcze w przypadku pojawienia się problemów edukacyjnych, współpraca z instytucjami wspierającymi działania rodziny. Jednak w dalszym ciągu jest to kropla w morzu. Tak naprawdę nikt nie zna ogromu tego zjawiska. Niektórzy nawet mawiają iż: „eurosieroctwo jest plagą jak alkoholizm”.¹⁵ Dzieci – eurosieroty, które pozostają w kraju na ogół są zdane same na siebie. Same muszą radzić sobie z problemami dnia codziennego i dokonywać wyborów. Jak twierdzi S. Kozak: „efektem eurosierostwa i braku opieki jest wagarowanie, opuszczanie się dzieci w nauce, porzucanie szkoły, wcześniejszy kontakt z alkoholem, używanie narkotyków i wchodzenie w środowiska patologiczne”.¹⁶ Zdarzają się także inne reakcje eurosierostwa, do których możemy zaliczyć wszelkie zachowania demonstracyjne (wrogie). Może się to objawiać agresją i to zarówno w stosunku do rówieśników, jak i do nauczycieli czy opiekunów. Dzieci te mają zaniżoną samoocenę, czują się „porzucone” i gorsze od swoich koleżanek czy kolegów, którzy mają normalne domy. Prezenty, czy telefony od migrujących rodziców (które z czasem są coraz rzadsze) nie zastąpią dzieciom codziennych kontaktów z rodzicami. Brak pełnej opieki rodziców na ogół skutkuje obniżeniem poziomu kontroli rodzicielskiej, czy rozluźnieniem dyscypliny. Dziadkowie na ogół pozwalają dzieciom na dużo więcej niż rodzice. Trudno jest im także stawiać wyraźne wymagania w efekcie czego pozostawione dziecko czuje się „centralną osobą w rodzinie”. Również wychowanie przez starsze rodzeństwo stanowi problem. Taki dorastający brat czy siostra nie jest na ogół dla dziecka autorytetem. Także zadania wychowawcze i wszelkie problemy często przekraczają ich możliwości.

„Efektem eurosierostwa, a co za tym idzie i braku opieki jest wagarowanie, opuszczanie się dzieci w nauce, porzucanie szkoły, wczesny kontakt z alkoholem, używanie narkotyków i wchodzenie w środowiska patologiczne”.¹⁷

Fundacja Prawo Europejskie nawołuje, aby „każde dziecko, którego rodzice wyjechali za granicę, było monitorowane przez odpowiednie instytucje”.¹⁸ Ekspertiści postulują aby rodzice przed wyjazdem przekazali opiekę nad dzieckiem wskazanym osobom, co pozwoliłoby uniknąć bardzo wielu problemów i mogłoby ułatwić ich rozwiązanie, ponieważ pozostawienie dzieci bez ustanowienia opieki faktycznej, stanowi zagrożenie dobra dziecka. Stanowi to podstawę do zawiadomienia Sądu Opiekuńczego zgodnie z art. 572 kodeksu postępowania cywilnego. „Obowiązek zawiadomienia dotyczy każdego,

komu znane jest zdarzenie lub sytuacja godząca w dobro dziecka, a w szczególności: opiekuna faktycznego, organów policji, organów samorządu, opiekunów społecznych, placówek oświatowych – art. 572 § 2 kpc. Sąd Opiekuńczy może wówczas – zgodnie z art. 109, 110, 111 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – wszcząć postępowanie o zawieszenie, ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej”.¹⁹ Gdy rodzice wyjechali i faktycznie nie sprawują pieczy nad dzieckiem, Sąd Opiekuńczy – zgodnie z art. 110 §1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego – może orzec zawieszenie władzy rodzicielskiej i uregulować sytuację prawną dziecka. Istnieją następujące formy opieki:

1. Kuratela – jest to nadzór orzeczony przez sąd, któremu podlega człowiek niezdolny do podejmowania działań prawnych lub osoba nieobecna, a także jej majątek;
2. Opieka – jest to orzeczenie wydane przez sąd, na mocy którego zostaje ustanowiony opiekun dziecka, m.in. z następujących przyczyn: osierocenia lub ubezwłasnowolnienia rodziców. Opieka może być wyłącznie sprawowana przez osobę posiadającą całkowitą zdolność do podejmowania czynności prawnych;
3. Przyniesienie (adopcja) – jest to przyjęcie do grona rodziny na podstawie wyroku sądu niepełnoletniej (obcej/krewnej/powinowatej). Wraz z wydaniem takiego orzeczenia między osobą przyniesioną a osobami przyniesającymi zaczynają obowiązywać prawa i obowiązki identyczne jak między biologicznymi rodzicami i dziećmi;
4. Prawa rodzicielskie – jest to całość obowiązków oraz praw należących do rodziców. Ich wypełnianie powinno być prowadzone zgodnie z dobrem dziecka, a także interesem społecznym. Prowadzą jego czynności prawne, a także są odpowiedzialni za jego zobowiązania. Prawa te wygasają automatycznie w momencie, gdy dziecko staje się pełnoletnie;
5. Ograniczenie praw rodzicielskich – jest wydawane, gdy istnieje zagrożenie dla dobra dziecka;
6. Zawieszenie praw rodzicielskich – jest ono wydawane w przypadku istnienia czasowej przeszkody w prawidłowym sprawowaniu władzy rodzicielskiej, chociażby w sytuacji poważnej choroby rodziców;
7. Pozbawienie praw rodzicielskich – sąd może pozbawić jednego lub oboje rodziców, jednocześnie wydając w wyroku decyzję o umieszczenie nieletniego w:
  - ♦ rodzinie zastępczej lub
  - ♦ placówce opiekuńczo – wychowawczej”.²⁰

Bardzo ważną kwestią związaną z eurosierotami jest ich status prawny. Jak pisze S. Kawula „nowym zjawiskiem zaznaczającym się w naszym kraju od kilku ostatnich lat jest kwestia pozostawienia dzieci bez uregulowania ich statusu opiekuńczego przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicę. Zjawisko to zaczęto już nazywać

generowaniem eurosierot”.²¹ Czy istnieje zatem szansa aby określić skalę eurosieroctwa w Polsce? S. Kawula odpowiada na nie: „mimo, że od naszego wejścia do Unii Europejskiej minęły już cztery lata, nadal nie wiadomo ilu Polaków zostawiło swoje dzieci i wyjechało do pracy za granicę. Tymczasem eurosieroty potrzebują pomocy – mają problemy szkolne, zaburzenia emocjonalne i nie mogą sobie poradzić z tęsknotą za nieobecnymi rodzicami”.²² W momencie kiedy rodzice wyjeżdżają do pracy za granicę powinni uregulować sytuację prawną dziecka pozostającego w kraju poprzez:

- ♦ złożenie przez rodzica zanim wyjedzie z kraju wniosku do sądu o przeniesienie na czas wyjazdu opieki prawnej nad dzieckiem na wskazaną osobę pełnoletnią (babcię, ciocię),
- ♦ złożenie wniosku do sądu przez osobę, która jest faktycznym opiekunem dziecka o ustanowienie jej na czas wyjazdu rodzica/rodziców za granicę opiekunem prawnym dziecka,
- ♦ podanie przez rodzica wyjeżdżającego lub przebywającego za granicą – adresu doręczeń w kraju”.²³

„W przypadku kiedy w szkole istnieje konieczność podjęcia przez rodzica decyzji dotyczącej dziecka (zagrożone dobro dziecka w jakiegokolwiek sferze: dydaktycznej, zdrowotnej, wychowawczej) i nie będzie możliwości skontaktowania się z nim, bo będzie przebywał za granicą, a uzyskane dane będą świadczyły o nieuregulowanej sytuacji prawnej dziecka, wówczas szkoła ma prawny obowiązek poinformować o zaistniałej sytuacji właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich. Wynika to bezpośrednio z art. 109 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, którego treść brzmi: § 1. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, Sąd Opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia”.²⁴

Gdy rodzina z dzieckiem ma trudności w wypełnianiu swoich zadań możliwe jest udzielenie pomocy w formie:

- ♦ poradnictwa rodzinnego,
- ♦ terapii rodzinnej rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań,
- ♦ pracy socjalnej.

Rodzina może również liczyć na pomoc:

- ♦ specjalisty przygotowanego do pracy z rodziną lub w środowisku lokalnym,
- ♦ placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego.

Tak naprawdę to nikt nie jest w stanie powiedzieć ile jest eurosierot w Polsce. Pod koniec września 2008 roku na zlecenie Rzecznika Praw Dziecka przeprowadzono badania na temat eurosieroctwa, z których wynika, że co czwarty uczeń w Polsce jest eurosierotą.

W 46% dzieckiem opiekują się dziadkowie, w przypadku 29% dzieckiem opiekuje się jeden z rodziców, który akurat jest w kraju, natomiast dla 7% dzieci pieczę nad niepełnoletnimi sprawują krewni

lub dorosłe rodzeństwo. W dwóch przypadkach na sto niepełnoletnie dzieci opiekują się sobą wzajemnie. Szacuje się, że w 2009 roku w 110 tysiącach polskich rodzin dzieci wychowywały się bez co najmniej jednego z rodziców, którzy wyemigrowali za granicę w poszukiwaniu pracy. W najbliższym czasie MEN ma opublikować raport o eurosieroctwie. Tymczasem rząd wciąż nie wie jak walczyć z „plagą eurosieroctwa” w Polsce. Coraz częściej zaczynają pojawiać się „ciemne strony emigracji”. Opuszczone czy osamotnione dzieci, pozostawione w kraju mają problemy emocjonalne. Także w szkole widoczne są sytuacje traumatyczne i dramatyczne. Wagarowanie, opuszczanie się w nauce, porzucanie szkoły czy wczesny kontakt z alkoholem to problemy, które można zauważyć w naszych szkołach. Coraz częściej słyszy się także o próbach samobójczych porzuconych dzieci. I tak naprawdę nikt i nic nie jest w stanie im pomóc. Nasuwa się pytanie co zrobić aby dzieci nie cierpiały i nie były porzucane przez emigrujących rodziców? Jedynym wyjściem z tej sytuacji byłoby sprowadzenie rodziców do kraju. Rząd powinien zadbać o swoich obywateli i dać im możliwość zarobienia w kraju tyle pieniędzy, aby nie musieli wyjeżdżać w poszukiwaniu lepszego życia.

Przypisy

- 1 B. Matyjas, Dzieciństwo w kryzysie. Etiologia zjawiska, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2008, s.234
- 2 S. Kawula, Wielorakość kultur w dyskursie pedagogiki społecznej, Wydawnictwo Epistheme, Olsztyn 2008, s. 54
- 3 S. Kozak, Patologia eurosieroctwa w Polsce. Skutki migracji zarobkowej dla dzieci i ich rodzin, Difin, Warszawa 2010, s. 113
- 4 Ibidem, s. 113
- 5 „Biuletyn Informacyjny” Rzecznika Praw Dziecka nr 1-2, 2008 [w:] Informacje dla rodziców podejmujących prace poza granicami kraju, Warszawa 2008, s. 2-4
- 6 W. Danilewicz, Zagrożenia realizacji funkcji współczesnej rodziny. Wybrane zagadnienia [w:] Pomoc dziecku i rodzinie środowisku lokalnym, W. Danilewicz, J. Izdebska, B. Krzesińska-Żach, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 1995, s. 71
- 7 Ibidem., s. 71
- 8 K. Korpacz, R. Czeladko, „Pokolenie eurosierot”, lub <http://www.rp.pl/artykul/86021.html>
- 9 A. Fidelus, Gdy rodzice emigrują..., „Nowa Szkoła” 2008, nr 6, s. 38
- 10 N. Bugalska, Eurosieroty, Cogito – Społeczność uczniowska, (online), [w:] <http://Cogito-Spolecznosc.Uczniowska> – temat numeru: Eurosieroty, s. 1-4
- 11 E. Winnicka, Eurosieroty, Raport „Polityka”, 17.11. 2007, nr 46, 17
- 12 S. Kawula, op. cit., s. 71
- 13 Ibidem., s. 71
- 14 Ibidem., s. 72

- 15 S. Kozak, op. cit., s. 116
- 16 Ibidem., s. 116
- 17 Ibidem, s. 116
- 18 S. Kawula, op. cit., s. 73
- 19 S. Kozak, op. cit., s. 156
- 20 Ibidem., s. 114
- 21 S. Kawula, op. cit., s. 70
- 22 Ibidem., s. 70-71
- 23 S. Kozak., op. cit., s. 115
- 24 Ibidem., s. 115

Joanna Gorczyńska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

VIII Konferencja IwE

5 i 6 lipca 2011 uczestniczyłem w VIII Konferencji „Informatyka w Edukacji” IwE2011 zorganizowanej przez Oddział Kujawsko-Pomorski Polskiego Towarzystwa Informatycznego oraz Wydział Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Wykład inauguracyjny *Myślenie komputacyjne umiejętnością XXI wieku* wygłosił prof. dr hab. Krzysztof Diks, z Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas wykładu prowadzący zdefiniował pojęcie myślenie komputacyjne (ang. computational thinking). Jest to myślenie informatyczne w każdej dziedzinie naszej aktywności. Jest to dużo szersze pojęcie niż technologia informacyjna.

Temat kontynuował prof. Maciej M. Sysło z Uniwersytetu Wrocławskiego, który wygłosił wykład *Myślenie komputacyjne - informatyka dla wszystkich*.

Prof. Piotr Bała, WMiI UMK w wykładzie *Jak zainteresować dzieci informatyką?* zachęcał do zapoznawania z nauką programowania uczniów pierwszych klas szkoły podstawowej. Bardzo dobrym programem mogącym w tym pomóc jest Scratch. Jest to interpretowany wizualny język programowania. Został on zaprojektowany przez Mitchela Resnicka i jest rozwijany w Lifelong Kindergarten Group w Massachusetts Institute of Technology Media Lab.

Scratch to edukacyjny język obiektowy, stworzony do nauczania podstaw programowania dzieci i młodzieży (od 8 lat wwyż) oraz środowisko programistyczne służące do tworzenia i uruchamiania programów w tym języku. Scratch umożliwia łatwe tworzenie interaktywnych historyjek, animacji, gier. Programowanie odbywa się w sposób wizualny. Ogromną zaletą tego środowiska jest przyjazny interfejs. Wersja Scratch 1.3 została w pełni spolonizowana.

Na warsztatach prof. P. Bała pokazywał jak klasach 1-3 można rozpocząć naukę programowania czy tworzenia animacji z wykorzystaniem przyjaznego środowiska Scratch. Udział w krótkich warsztatach pozwala mi na stwierdzenie, że mali uczniowie bawiąc się, uczą się programowania.

Leszek Kalinowski

Z okazji Roku Czesława Miłosza
Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie
zaprasza do udziału

w **SPOTKANIACH NA ZIEMI ULRO**

20 października, godz. 13.00

„Głosy biednych ludzi”

LEKcja CZYTANIA z Tygodnikiem Powszechnym

Prowadzenie: Wojciech Bonowicz

16 listopada

KONFERENCJA poświęcona Czesławowi Miłoszowi

z udziałem prof. Józefa Olejniczaka i Zbigniewa Fałtynowicza,

autora książki „Wieczorem wiatr. Czesław Miłosz i Suwalszczyzna”

październik - grudzień

WYSTAWA: „Spotkania na Ziemi Ulro”

październik - grudzień

ZAJĘCIA EDUKACYJNE dla uczniów

szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Udział w spotkaniach jest bezpłatny.

Zainteresowanych prosimy o kontakt: 89 527 25 86 w. 28

Szczegółowe informacje: www.wmbp.olsztyn.pl

„Kamienie milowe” w bibliotece

Czwarta edycja **Przeglądu Wydawnictw Regionalnych MojeTwojeNasze Olsztyn 2011** przebiegała pod hasłem „Kamienie milowe” i zorganizowana była przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa. Oparta była o prezentację ofert osiemnastu oficyn z Warmii i Mazur oraz działania uzupełniające bogactwo tytułów na stoiskach wystawców. Liczne grono gości oraz dzieci i młodzieży z olsztyńskich szkół i przedszkoli korzystało z warsztatów czerpania papieru metodą tradycyjną, tłoczenia okolicznościowych pieczęci, kaligrafii czy pisania na starych maszynach. Stoisko Muzeum Warmii i Mazur przyciągnęło szkolne grupy polskimi cytatami, a Stowarzyszenie „Nasze Gady” strojem warmińskim i własnymi wyrobami rękodzielniczymi m.in. warmyszą. Dziedzictwu poświęcona była wystawa „Kamienie drogowskazy na dawnych drogach”. Wśród wielkoformatowych fotografii z nagrodzonej w konkursie ARS Libris książki „Kamienie. Świadkowe i strażnicy: drogowskazy na dawnych traktach” autorstwa Małgorzaty Bojarskiej-Waszczyk, można było rozpoznać kamienie z pobliskich Olsztynowi leśnych traktów. Wystawa pt.: „Książka artystyczna z pracowni grafiki warsztatowej Wydziału Sztuki UWM” prezentowała unikatowe limitowane obiekty, których kanwą stał się tekst „Pieśni Słonecznej”

św. Franciszka. Wśród eksponowanych w bibliotece prac znalazła się też oryginalna w swojej formie książka włoskiej znanej graficzki prof. Elisabett Diamanti. Ochronę archeologiczną dziedzictwa kulturowego na Warmii i Mazurach przybliżyła prezentacja multimedialna Roberta Klimka. Autor był mile zaskoczony niezwykle interesującymi pytaniami zadawanymi przez przyszłych młodych historyków. Grupa młodzieży niemieckiej z Uplengen z zaciekawieniem zmierzyła się z kaligrafią gotyckich liter pisanych patykami oraz zachwyciła się starymi maszynami do pisania, których nigdy wcześniej nie widziała. Natomiast dzieci z SP 30 pieczętowicie zbierały autografy autorów, redaktorów i olsztyńskich artystów plastyków wprawiając tym w zdumienie wydawców.

Przez cały dzień odwiedzający Przegląd mieli możliwość obserwować pracę plastyków zaproszonych do tworzenia „książki – obiektu”. Iwona Bolińska-Walendzik, Julita Wiench, Tadeusz Brzeski, Robert Listwa, Zbigniew Urbalewicz i Aleksander Woźniak zapełniali różnymi technikami drewniane klocki ilustrując fragmenty tekstów literackich dzieł przez siebie wybranych, jak przystało na hasło Europejskich Dni Dziedzictwa, „kamieni milowych” z literatury polskiej: Adama Mickiewicza, Witolda Gombrowicza, Stanisława Wyspiańskiego, Jana Kasprówicza, Wisławy Szymborskiej oraz Czesława Miłosza. W ten sposób jedyny w swoim rodzaju niepowtarzalny zgodny z własnymi odczuciami i wrażliwością artystyczną tworzących obiekt – książka będzie dostępny tylko w czytelni WBP.

Przegląd Wydawnictw Regionalnych MojeTwojeNasze Olsztyn 2011, podobnie jak w poprzednich edycjach wydaje się, z jednej strony dopełnia formułę dziedzictwa europejskiego, z drugiej zaś – tworzy więzi międzykulturowe, buduje kulturową tożsamość jednostek i lokalnych, regionalnych grup społecznych. Służy edukacji nie tylko dzieci i młodzieży wpisując się w kalendarz imprez Olsztyna.

*Magdalena Strzyż
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie
Koordynator projektu*

Wielokulturowa Europa w mediach

Na czym polega nowa rola mediów? Jak powinna wyglądać współpraca między przedstawicielami środowisk mniejszościowych a większością w mediach? Co zrobić, aby tę współpracę ulepszyć? Na te i inne zagadnienia starali się odpowiedzieć uczestnicy międzynarodowej konferencji w Hadze, która odbyła się 27-28 maja 2011.

Konferencja w Hadze była ostatnim etapem - ewaluacją szerszego, półtorarocznego projektu pod nazwą: „Wielokulturowa Europa w mediach”. Główny koordynator tego przedsięwzięcia to organizacja Mira Media z Holandii. Misją projektu jest promocja pluralizmu kulturowego w mediach poprzez oddanie głosu także przedstawicielom mniejszości narodowych i etnicznych oraz imigrantom, którzy razem z dziennikarzami tworzyliby wielokulturowy obraz państwa w środkach masowego przekazu. Aby wzmocnić współpracę w tym zakresie, do krainy wiatraków i barwnych tulipanów przybyli dziennikarze oraz przedstawiciele organizacji reprezentujących interesy mniejszości narodowych i imigranckich z różnych zakątków Unii Europejskiej. Wartością dodaną konferencji była obecność gości ze Stanów Zjednoczonych, którzy dzielili się swoim doświadczeniem.

Projekt „WEM”, tym razem (wcześniej realizowany był projekt „Imigranci w mediach”), głównie skupił się na problematyce kilkunastu państw, w tym: Polski, Czech, Słowenii, Słowacji, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Danii oraz Szwecji. Uczestnicy konferencji zdawali relacje z działań podejmowanych w ramach tego projektu w ich państwach.

W Polsce koordynacją projektu zajmowała się mniejszościowa organizacja - Związek Ukraińców w Polsce. Odbył się cały szereg spotkań, konferencji, treningów, które promowały otwarcie na wielokulturowość w mediach. Jedną z ciekawszych części projektu były warsztaty w Szczecinie, organizowane dla młodych adeptów dziennikarstwa, którzy wywodzą się z różnych środowisk mniejszościowych: niemieckiej, ukraińskiej, romskiej, kaszubskiej i białoruskiej. Trenerami byli doświadczeni dziennikarze, zajmujący się problematyką mniejszościową i etniczną.

- Wielokulturowość w mediach powinna być pokazywana bardzo profesjonalnie – zaznacza Teresa Kudyba, prezes Radia Opole – Nie może być przedstawiana tylko i wyłącznie przez Polaków, muszą być obecne osoby z mniejszości, które mają wiedzę o regionie. I ważne, abyście pracowali nad waszymi programami razem z polskimi kolegami, którzy mają świeże spojrzenie na to, co dla was oczywiste. Pamiętajcie, że im bardziej otwarci i prawdziwi będziecie, tym lepiej dla waszej mniejszości.

Ważną częścią warsztatów były zajęcia praktyczne, podczas których uczestnicy analizowali przywiezione

przez siebie materiały, tzn. uczyli się na własnych błędach: analizowali audycje, dowiadywali się, co należy zmienić, czego unikać, nad czym jeszcze popracować. Po czym poszły w ruch mikrofony i pod okiem doświadczonego dziennikarza, znającego doskonale problemy mniejszości narodowych w Polsce, Sławka Sawczuka z Radia Białystok, młodzi dziennikarze „atakowali” innych uczestników. Z koordynatorem całego projektu w Polsce, Izą Chruścińską, rozmawiała Białorusinka Nadzieja:

- Czym dla Pani jest wielokulturowość w mediach?

- Wielokulturowość w mediach widzę na kilku różnych poziomach. To co najważniejsze dla mnie jako widza bądź słuchacza, to obecność przedstawicieli mniejszości z ich całą złożonością i problematyką ich funkcjonowania w społeczeństwie większościowym, czyli w Polsce. A więc nie tylko to, co się wiąże z kulturą, ale również to, co się wiąże z historią, z problemami społecznymi, politycznymi w tych regionach, gdzie jest więcej społeczności mniejszościowych. Chciałabym również usłyszeć o relacjach mniejszości z większością. To jest jeden poziom. Chciałabym, aby część dziennikarzy w radiu i telewizji miała korzenie mniejszościowe lub byli przedstawicielami imigrantów i tworzyli nie tylko programy dla mniejszości, ale wchodzili w szerszy kontekst europejski. Trzecia rzecz, szczególnie jeśli chodzi o programy telewizyjne, które są realizowane w językach mniejszości z polskimi napisami, to możliwość kontaktu z tymi językami. Dla mnie jest to coś, co wzbogaca i dzięki temu mamy poczucie większej barwności i różnorodności.

- Jakie problemy widzi Pani w przedstawianiu mniejszości narodowych w środkach masowego przekazu?

- Nie uogólniałabym tego. Otóż na tyle, na ile znam tę tematykę, to w zależności od danej mniejszości te problemy sytuują się trochę na innych poziomach. Dla pewnych mniejszości, szczególnie dla Ukraińców, Niemców, Litwinów i to też w zależności od okresu, wiele problemów wynika z pokazywania ich przez pryzmat historii. Problemem, który dotyczy wszystkich mniejszości, a w szczególności romskiej, ukraińskiej i żydowskiej, to pokazywanie ich tylko przez pryzmat folkloru, czyli muzykę, bo jest ładna i przyjemna dla ucha, i wydaje się, że to wystarczy. A tak nie jest.

Media odgrywają ogromną rolę w kształtowaniu społeczeństwa. To czwarta władza, która posiada zdolność do kreowania świata. Dlatego bardzo ważne jest, aby programy dla mniejszości, czy o mniejszościach, były profesjonalne, wolne od stereotypów oraz antagonizmów. Wzmocnienie współpracy mediów z przedstawicielami organizacji pozarządowych reprezentujących mniejszości zaowocuje wspaniałym krajobrazem kulturowym, który dodatkowo wzbogaca nasz kraj, bo przecież „ile ludu, tyle piękna, tyle cudu”.

Roksana Tchórz

Z ŻYCIA SZKÓŁ

Święto Szkoły w SP nr 4 im. Janusza Korczaka w Ornece

W życiu każdej szkoły są chwile niezwykłe, które zapadają w pamięć na całe życie. Takim doniosłym wydarzeniem dla dzieci, rodziców, nauczycieli naszej szkoły był 14 czerwca 2011 roku, czyli przekazanie szkole sztandaru z patronem Januszem Korczakiem. Data tej uroczystości nie jest przypadkowa; 14 czerwca to Dzień Pamięci Ofiar niemieckich, nazistowskich obozów koncentracyjnych. Jak bardzo wiąże się z naszym patronem i Jego historią życia.

Całą uroczystość rozpoczęliśmy od przemarszu szkoły do Kościoła Św. Jana Chrzciciela w Ornece. W czasie mszy świętej biskup Jacek Jezierski poświęcił sztandar. We mszy uczestniczyli zaproszeni duchowni: proboszcz Krzysztof Józefczyk, ksiądz religii grecko-katolickiej Jan Hałasza oraz ojciec Franciszek Łaka.

W uroczystości wzięli udział licznie zgromadzeni goście.

Otrzymałmy wiele listów gratulacyjnych oraz upominków w postaci książek od gości zaproszonych na naszą uroczystość, którzy ze względu na wcześniejsze zaplanowane obowiązki służbowe nie mogli do nas przybyć. Takie listy otrzymałmy od: Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego - Jacka Protasa; Starosty Lidzbarskiego - Jana Harhaja; Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie; Stowarzyszenia

„Dzieci Holocaustu” w Polsce oraz Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce.

Po uroczystości poświęcenia sztandaru w kościele wszyscy udali się do Miejskiego Domu Kultury w Ornece. Po odśpiewaniu hymnu przedstawiciele Rady Rodziców wręczyli sztandar i akt nadania Dyrektorowi Szkoły, który następnie przekazał sztandar Szkolnemu Poczciwemu Sztandarowemu. Następnie prowadząca - pani Jolanta Dziuba zaprezentowała sztandar.

Sztandar szkoły ma kształt kwadratu. Awers jest biało-czerwony. Na tym tle umieszczone jest godło państwowe, pełna nazwa szkoły, herb Orneki i rok nadania sztandaru. Rewers jest w kolorze starego złota, na nim widnieje portret Janusza Korczaka, jesienna gałązka nawiązująca do refleksji nad przepiękną sentencją patrona „Umysł dziecka, las którego wierzchołki lekko się poruszają, gałązki splatają, liście drząc dotykają.”

Sztandar dla społeczności szkolnej jest symbolem Polski, symbolem Małej Ojczyzny jaką jest Szkoła i jej najbliższe otoczenie. Pamiętając o jego wymowie, należy okazywać mu cześć.

W dalszej części uczniowie złożyli przysięgę

- ◆ My, uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 im. Janusza Korczaka w Ornece będziemy służyć Ojczyźnie naszej, rzetelną nauką, pracą i wzorowym zachowaniem –

ŚLUBUJEMY

- ◆ Dbać o dobre imię szkoły, szanować nauczycieli i wychowawców –

ŚLUBUJEMY

- ◆ Solidnie wypełniać obowiązki ucznia - ŚLUBUJEMY

- ◆ Godnie reprezentować swoją szkołę wszystkimi swoimi umiejętnościami –

ŚLUBUJEMY

Potem nadszedł moment na przemówienia gości i gratulacje. Głos zabrali: Burmistrz Orneki, Przewodniczący Rady Powiatu Bartoszyckiego, Starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Olsztynie, Inspektor do spraw oświaty i kultury, dyrektorzy szkół, Rada Rodziców szkoły i inni...

Drużga część - artystyczna, w myśl słów naszego patrona, „Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”, była wesołą prezentacją talentów teatralnych, muzycznych i tanecznych naszej szkoły. Wystąpiła grupa teatralna działająca przy Szkolnym Kole Caritas, która przedstawiła groteskowo i śmiesznie rodzinę XXI wieku (Janusz Korczak wielokrotnie w swych książkach i publikacjach podkreślał

istotę rodziny w wychowaniu młodego człowieka); następnie uczennice klasy drugiej zaprezentowały się w piosence „Uśmiech mistrza”; wystąpiły także Szkolne Koła Taneczne „Gwiazdeczki „Jelot Stars”; prezentację zakończyliśmy występem chóru szkolnego pod kierunkiem pana Wiktora Chojnackiego.

W imieniu całej społeczności szkolnej pragniemy jak najserdeczniej podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do pozyskania przez szkołę sztandaru oraz za uświetnienie historycznej uroczystości swoją obecnością.

Dziękujemy wszystkim za ciepłe słowa, życzenia i gratulacje.

Magdalena Kuć

Szkoła Podstawowa nr 4 w Ornećce

Asy, medale, podziękowania, dyplomy...

Przez 10 miesięcy nasi gimnazjaliści ciężko pracowali. Brali udział w wielu konkursach, zawodach, projektach, akcjach i przedsięwzięciach charytatywnych. Udzielali się w różnego rodzaju kółkach. Zostali za to docenieni i nagrodzeni. W piątek 17 czerwca na apelu podsumowującym osiągnięcia bardzo wielu uczniów za swoją pracę i działania otrzymało z rąk dyrektora Wiesławy Szczygielskiej dyplomy i podziękowania, a o 17.30 uroczystym polonezem trzecioklasiści rozpoczęli Bal Absolwentów. Bawili się do północy.

W poniedziałek na uroczystym podwieczorku wraz ze swoimi rodzicami i nauczycielami spotkali się „NAJLEPSI” – laureaci konkursów przedmiotowych, nominowani do „Asów Ostródy” oraz medalu „Sapere auso”.

Wtorek był dniem szczególnym – żegnaliśmy się z naszymi absolwentami. Rodzice wielu z nich otrzymali listy gratulacyjne, sami uczniowie oprócz świadectw zostali nagrodzeni pięknymi pozycjami książkowymi

i listami pochwalnymi, a nauczyciele za swoją pracę naręczami kwiatów. Ukoronowaniem uroczystości było wręczenie pięciu najlepszym uczniom medali „Sapere auso”. Taki medal otrzymują uczniowie, którzy przez trzy lata nauki w naszym gimnazjum otrzymali najwyższą średnią ocen. W tym roku takim osiągnięciem mogą się poszczycić:

- ♦ **Jessica Stawicka** (śr. ocen 5,80) – kl. III c – wych. mgr Iwona Ciunelis
- ♦ **Małgorzata Mikołajska** (śr. ocen 5,76) – kl. III b – wych. mgr Aneta Dudka
- ♦ **Paulina Gackowska** (śr. ocen 5,75) - kl. III c – wych. mgr Iwona Ciunelis
- ♦ **Magdalena Wrzosek** (śr. ocen 5,71) – kl. III e – wych. mgr Marzena Milewska
- ♦ **Ester Hoffman** (śr. ocen 5,64) - kl. III c – wych. mgr Iwona Ciunelis

Jest w zwyczaju naszej szkoły, że „NAJLEPSZY Z NAJLEPSZYCH” zostaje obdarowany rowerem. W tym roku na wakacje rowerem, który ufundowała Firma PHUP „CEZAR” Bogusława Zajkowska, a wręczył „NAJLEPSZEJ” pan Cezary Zajkowski, odjechała Jessica Stawicka.

Środa... na ten dzień wszyscy uczniowie czekali z utęsknieniem – zakończenie roku szkolnego. W tym roku uroczystość miejska odbyła się w Szkole Podstawowej nr 3 im. Jana Pawła II w Ostródzie. Troje naszych uczniów - Paulina Gackowska, Małgorzata Mikołajska i Paweł

Furga odebrali za swoje osiągnięcia w dziedzinie nauki z rąk Burmistrza Miasta Ostróda Olgierda Dąbrowskiego statuetki As Ostródy.

Gratulujemy nagrodzonym uczniom i ich rodzicom.

*Mariola Piekutowska
Gimnazjum nr 1 w Ostródzie*

Z życia przedszkolaków

12 października 2011 roku
dzieci z Przedszkola
Niepublicznego Krasnal

w Olsztynie uczestniczyły w kolejnym rajdzie edukacyjnym „Jestem Bezpieczny i Mądry”. Imprezę zorganizował Zbigniew Majchrzak z Uniwersytetu Nowoczesnego Obywatela w Olsztynie.

Tym razem przedszkolaki z Grupy III – Krasnale Pracusie i z Grupy IV – Krasnale Mądraczkki razem ze swoimi paniami poszły do Komendy Miejskiej Straży Pożarnej w Olsztynie. Tam dowiedziały się o bardzo ciężkiej i odpowiedzialnej pracy strażaków, o tym w jakich akcjach uczestniczą i jakim sprzętem dysponują.

Przedszkolaki uczestniczyły również w wykładzie o zagrożeniach i niebezpieczeństwie związanym z teraźniejszą i nadchodzącą porą roku. Strażacy przedstawili go dzieciom bardzo czytelnie i ciekawie. Poza wiedzą teoretyczną nasze Krasnale mogły też urzeczywistnić swoje marzenia. Dzieci mogły usiąść za kierownicą wielkiego wozu strażackiego, nałożyć kask strażaka lub maskę tlenową. Niektórzy mogli na własnych plecach przekonać się jak ciężki jest ekwipunek strażaka wyruszającego na akcję. Owe przymiarki spodobały się nie tylko chłopcom. Dziewczynki równie chętnie chciały poczuć się jak prawdziwy strażak.

Podczas spotkania odwiedziliśmy również „Serce Naszego Miasta”, a mianowicie miejsce pracy Dyżurnego Miasta. Tam na wielu monitorach można obserwować

aktualną sytuację w mieście. Dzięki kamerom umieszczonym na słupach w różnych częściach Olsztyna panowie mogą strzec porządku i bezpieczeństwa Olsztyniaków.

Dzieciom najbardziej spodobała się rzeczywista akcja strażaków, która rozegrała się na ich oczach. Byliśmy mianowicie świadkami jak szybko działa straż pożarna od chwili zgłoszenia do wyjazdu na miejsce zdarzenia. Podczas akcji dzieci były naprawdę bardzo skupione i w ciszy, z zachwytem obserwowały pracę strażaków.

Jak zawsze Wielkie Ukłony dla pana Zbigniewa Majchrzaka z Uniwersytetu Nowoczesnego Obywatela za zorganizowanie rajdu. Szczególnie jednak chcielibyśmy podziękować panom Strażakom za ich pracę, zaangażowanie i oddanie. Dziękujemy serdecznie.

Rajd z cyklu „Chrońmy przyrodę”

W roku szkolnym 2011/2012 w **Przedszkolu Niepublicznym Krasnal** postanowiliśmy rozpocząć ekologiczną akcję edukacyjną pod nazwą „Chrońmy przyrodę”. Polegać będzie ona na organizowaniu przez przedszkole cyklicznych spotkań, wykładów, wycieczek, rajdów mających na celu uświadomienie dzieciom znaczenia ekologii w życiu człowieka.

Przedszkolna akcja „Chrońmy przyrodę” pozwoli dzieciom zapoznać się z tematyką: ochrony środowiska naturalnego (fauną i florą), znaczenia czystości środowiska, w którym żyjemy, recyklingu, ochrony zwierząt, bezpieczeństwa w czasie zabaw na powietrzu.

Cel naszego przedszkola to „Bądźmy przyjaciółmi nie tylko ludzi, ale i otaczającej nas przyrody. Wówczas będziemy mogli korzystać z dóbr natury przez wiele lat”.

W związku z naszymi zamierzeniami na ten rok szkolny przyłączyliśmy się do wspaniałej akcji edukacyjnej „Dobra Zabawa w Dobrym Towarzystwie” Uniwersytetu Nowoczesnego Obywatela.

Przedstawiciel UNO Zbigniew Majchrzak zaprosił 20 września nasze przedszkolaki na pierwszy z kilku rajdów

plenerowych pt.: „W poszukiwaniu jesieni w Jakubusiowie”. Imprezę zorganizowało nasze przedszkole przy współpracy Uniwersytetu Nowoczesnego Obywatela, Olsztyńskiej Straży Miejskiej i Dyrekcji Lasów Państwowych pod hasłem: „Dobra zabawa w dobrym towarzystwie – Krasnale chronią przyrodę”. W rajdzie uczestniczyły najstarsze Krasnale z grupy III – Pracusie i grupy IV – Mądraczk.

Wycieczka do „Jakubusiowa” w poszukiwaniu oznak jesieni była pierwszym spotkaniem naszych dzieci ze środowiskiem naturalnym w ramach akcji Przedszkola Niepublicznego Krasnal – „Chrońmy przyrodę”.

Podczas rajdu dzieci wysłuchały pasjonującego wykładu pana Marcina Żurkowskiego, Naczelnika Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie, na temat życia mieszkańców lasu, ile możemy zyskać szanując i dbając o las, i o niebezpieczeństwach związanych z nieodpowiednim zachowaniem wobec leśnych zwierząt.

W czasie rajdu przedszkolaki przechadzały się malowniczymi szlakami Lasu Miejskiego w Olsztynie. Pan Zbigniew Majchrzak zwrócił uwagę dzieci na cuda przyrody znajdujące się na wyciągnięcie naszych rąk, wskazując jednocześnie degradację środowiska przez nieodpowiedzialne zachowanie człowieka.

Wycieczka zorganizowana była wspaniale. Składamy wielkie podziękowania panom: Zbigniewowi Majchrzakowi z Uniwersytetu Nowoczesnego Obywatela, Marcinowi Żurkowskiemu z Dyrekcji Lasów Państwowych oraz funkcjonariuszom z Olsztyńskiej Straży Miejskiej, dzięki którym dzieci z naszego przedszkola czuły się bezpiecznie. Dzięki nim mogliśmy spokojnie podziwiać malownicze krajobrazy i cuda natury.

*Ewa Szymańska
Przedszkole Niepubliczne „Krasnal”*

Śladami Noblistów Polskich

W roku szkolnym 2010/2011 w **Gimnazjum im. Noblistów Polskich w Olsztynku** realizowany był projekt edukacyjny „Śladami Noblistów Polskich”, a w ramach tego projektu uczniowie szkoły dokładnie poznali życie i dokonania naukowe wielkiej polskiej uczonej, Marii Skłodowskiej – Curie. Jako jedyna kobieta naukowiec za swoje odkrycia została dwukrotnie uhonorowana Nagrodą Nobla – w 1903 roku w dziedzinie fizyki za badania nad zjawiskiem promieniotwórczości i w 1911 roku w dziedzinie chemii za odkrycie polonu i radu oraz otrzymanie radu w stanie czystym. Odkrycie przez Polkę i jej męża Piotra Curie dwóch pierwiastków: polonu, nazwanego tak na cześć ojczyzny Marii – Polski, oraz radu zmieniło rozumienie budowy materii i wprowadziło naukę na nowe tory.

W tym roku przypada setna rocznica otrzymania przez tę wielką uczoną Nagrody Nobla. Chcąc uczcić to

wydarzenie i złożyć hołd niezwyklej kobiecie i jej odkryciom, nauczyciele z Gimnazjum w Olsztynku postanowili przybliżyć młodzieży jej dokonania i niezwykle życie. Dlatego rok 2010/2011 był Rokiem Marii Skłodowskiej – Curie.

Koordinatorem projektu była pani Danuta Walkow, nauczycielka chemii i biologii, która zgromadziła obszerną dokumentację wszystkich działań podjętych i zrealizowanych w szkole od września 2010 do czerwca 2011 roku.

Do realizacji tego przedsięwzięcia włączyli się wszyscy nauczyciele, w różny sposób przybliżając młodzieży postać wielkiej Polki – „Jedynej, której nie zepsuła sława” (Albert Einstein).

Działania były tak zaplanowane, aby włączyć do projektu i zaangażować jak najwięcej osób, nie tylko uczniów klas drugich, którzy mieli obowiązek uczestniczenia w projekcie edukacyjnym.

Już na początku września w holu głównym szkoły zostały ustawione tablice przekazujące wiadomości o projekcie, a także tablica „Maria Skłodowska – Curie w naszych wdzięcznych oczach”, na której zamieszczono zdjęcia pomników noblistki znajdujących się w różnych miastach Polski, medali wybitych na jej cześć, monet i banknotów z jej wizerunkiem, znaczki okolicznościowe oraz informacje o miejscach upamiętniających polską uczoną.

Do biblioteki szkolnej zostały zakupione książki, albumy i filmy biograficzne, które można było wykorzystać na lekcjach wychowawczych w każdej klasie, aby pogłębić wiedzę uczniów o noblistce. Cennym źródłem informacji był także Internet. Ze strony internetowej szkoły uczniowie mogli dowiedzieć się ważnych rzeczy o projekcie. Informatycy z uczniami klas trzecich przygotowali prezentacje multimedialne.

Na początku roku szkolnego został ogłoszony szkolny konkurs na najciekawszą gazetkę klasową. Każda klasa w swojej pracowni przygotowała wiadomości na temat życia i dokonań naukowych Marii Skłodowskiej – Curie, a wszystko w pięknej, plastycznej oprawie. Konkurs rozstrzygnięto w październiku i przyznano nagrody. Nagrodą główną był wyjazd na basen do Warmia Park w Pluskach sfinansowany z funduszy szkoły. Pierwsze

miejsce zajęła klasa I a, drugie – klasa III b, a trzecie – klasa Ie. Wszystkie gazetki zostały sfotografowane, a zdjęcia ich umieszczono na tablicy w holu, aby uczniowie mogli zobaczyć pomysłowość i talent plastyczny swoich koleżanek i kolegów z różnych klas i by mogli zagłosować na „Gazetkę publiczności”. Nagrodę przyznano klasie I d.

Bardzo ważnym działaniem w ramach projektu było organizowanie konkursów. Jednym z nich był Konkurs Wiedzy o Marii Skłodowskiej – Curie, który przebiegał w trzech etapach. Do finału weszło sześć osób. Odbył się on 6 grudnia 2010 roku. **Pierwsze miejsce zajęli Aleksandra Radomska (III a) i Piotr Milewski (I b), drugie – Aleksandra Wieliki (III a), trzecie – Adrianna Borkowska (I d), czwarte – Paulina Szychowska (III b) i Mateusz Salamon (I c). Ci uczniowie wykazali się ogromną wiedzą na temat uczoney.**

Poloniści przeprowadzili Szkolny Konkurs Ortograficzny. Dyktando konkursowe dotyczyło także laureatki Nagrody Nobla. Poza tym ogłoszono Konkurs Literacki polegający na napisaniu wiersza, który związany byłby z osobą Marii Skłodowskiej – Curie. Rozstrzygnięcie nastąpiło w czerwcu. Na lekcjach języka polskiego we wszystkich klasach przeprowadzono test „Nobliści polscy”, sprawdzający umiejętność czytania ze zrozumieniem.

Również nauczyciele języków obcych włączyli się w działania projektu, organizując konkurs polegający na rozwiązaniu krzyżówki i odgadnięciu hasła w języku niemieckim. Część konkursów była zamieszczana w szkolnej gazetce „GIMPRESS”, dzięki temu do wielu informacji uczniowie mieli bezpośredni dostęp.

Działający w Gimnazjum Teatr Szkolny 30 marca 2011 roku zaprezentował młodzieży oraz uczniom szkół podstawowych gminy Olsztynek program artystyczny poświęcony noblistce.

W kwietniu tego roku członkowie Szkolnego Koła PCK przygotowali gazetkę „PeCetKa” na temat: „Radioaktywność”, następnie rozdali ją chętnym uczniom w szkole. Informacje o historii i zastosowaniu radioaktywności w medycynie umieszczono w gablocie na korytarzu szkolnym. Poza tym systematycznie ukazywały się w gazetce PCK informacje na temat chorób nowotworowych, ich zapobiegania i sposobów skutecznej walki z nimi, dzięki odkryciu promieniotwórczości i radu, który został zastosowany w medycynie.

Ukazało się sześć numerów okolicznościowego biuletynu, w którym zamieszczano najważniejsze informacje na temat życia Marii Skłodowskiej - Curie i jej odkryć. Każdy uczeń otrzymywał go bezpłatnie. W czerwcowym numerze zamieszczono materiały na temat: „ Jak odkrycie zjawiska promieniotwórczości przyczyniło się do rozwoju metod leczenia?”

We wszystkich klasach pierwszych uczniowie przygotowywali referaty o radioaktywności i o Marii Skłodowskiej – Curie. Najciekawsze z nich były zaprezentowane na forum klasy i nagrodzone.

Samorząd Uczniowski nawiązał współpracę z Samorządem Uczniowskim z Gimnazjum nr 1 im. Polskich Noblistów w Ostródzie. Miejmy nadzieję, że w przyszłości zaowocuje ona wspólnymi działaniami.

Aby pozyskać środki finansowe na realizację projektu, złożono do Urzędu Miasta w Olsztynku wniosek z prośbą o dofinansowanie. Otrzymano 2 tysiące złotych. Z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Olsztynek przyznano 1500 zł. Z otrzymanych pieniędzy udało się zorganizować wycieczkę do Trójmiasta, w której uczestniczyli uczniowie klasy II a, III a, III b. Bardzo interesujące wycieczki odbyły się do Warszawy. Uczniowie pojechali tam m.in., aby zwiedzić Muzeum Marii Skłodowskiej – Curie, które znajduje się w starej kamienicy przy ulicy Freta 16, gdzie kiedyś mieszkała noblistka. Muzeum pozostaje pod opieką Polskiego Towarzystwa Chemicznego, którego współzałożycielką i członkiem honorowym była Maria Skłodowska – Curie. Wśród zbiorów tam zgromadzonych są liczne zdjęcia, książki, notatki, przyrządy laboratoryjne należące kiedyś do uczoney. Uczniowie obejrzeni tam także krótki film opowiadający o jej życiu, nauce i pracy badawczej.

Wszystkie działania podjęte przez nauczycieli spowodowały, że zainteresowanie polską noblistką i jej dokonaniem wśród młodzieży gimnazjalnej bardzo wzrosło. Wielu uczniów zaangażowało się w realizację projektu, przygotowując prezentacje multimedialne, referaty, biorąc udział w konkursach.

Maria Skłodowska – Curie powiedziała o sobie: „ Jestem z tych, którzy wierzą, że nauka jest czymś bardzo pięknym”. Niech to motto przyświeca wszystkim młodym ludziom, którzy mają w sobie wielką pasję tworzenia i odkrywania świata, tak jak nasza wielka rodaczka.

*Danuta Salamon
Gimnazjum w Olsztynku*

Z ortografią za pan brat

20 maja 2011 roku w Gimnazjum im. Noblistów Polskich w Olsztynku odbył się XII Powiatowy Konkurs Ortograficzny „Corrida Ortograficzna”. Wzięło w nim udział 16 uczestników z siedmiu gimnazjów powiatu

olsztyńskiego ziemskiego. Autorem dyktanda był Wojciech Tański, konsultant Warmińsko - Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie, który na prośbę nauczycieli polonistów z Gimnazjum w Olsztynku przeczytał je uczestnikom. Tematyka była związana z trwającym obecnie Rokiem Miłosza.

Konkurs odbywa się co roku (w kwietniu lub w maju). Głównym celem tego przedsięwzięcia jest troska o poprawność i piękno języka polskiego w formie pisanej, podnoszenie poziomu wiedzy z języka polskiego, budzenie i rozwijanie zainteresowań językiem polskim, ujawnienie wybitnych uzdolnień polonistycznych. Na eliminacje powiatowe przyjeżdżają trzyosobowe drużyny – uczniowie, którzy w wyniku eliminacji szkolnych w swoich gimnazjach uzyskali najlepsze wyniki. Na dwa miesiące przed planowanym terminem konkursu do szkół zostają wysłane informacje o warunkach uczestnictwa i zaproszenia. Dzięki wcześniejszym zgłoszeniom z gimnazjów przed rozpoczęciem konkursu wiadomo, ilu będzie uczestników i jakie działania należy podjąć, aby organizacja konkursu przebiegała sprawnie.

W czasie sprawdzania wszystkich dyktand uczestnicy konkursu, ich opiekunowie oraz zaproszeni goście co roku mają możliwość obejrzenia programu artystycznego lub zobaczenia zabytków w Olsztynku. W tym roku wszyscy zostali zaproszeni do Muzeum Budownictwa Ludowego, w którym znajdują się wspaniałe zbiory z Warmii i Mazur.

Po sprawdzeniu prac komisja wyłoniła zwycięzców. **I miejsce zajęła Kinga Makowska z Gimnazjum Publicznego w Dywitach, II miejsce – Katarzyna Małek z Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Olsztynku, III miejsce – Kornelia Zdolska z Publicznego Gimnazjum im. Olimpijczyków Polskich w Stawigudzie. Tytuł Mistrza Kaligrafii przyznano Jowicie Janiszewskiej, uczennicy Publicznego Gimnazjum w Dywitach.**

Po ogłoszeniu wyników konkursu jego uczestnicy zostali nagrodzeni dyplomami za udział, a laureaci dostali nagrody, którymi były słowniki i ciekawe lektury szkolne.

Konkurs cieszy się wśród jego uczestników dużą popularnością. Uczniowie chętnie biorą w nim udział. Dzięki niemu mogą sprawdzić swoje umiejętności ortograficzne, które zdobyli w czasie nauki w szkole i w wyniku samokształcenia oraz porównać je z umiejętnościami uczniów z innych gimnazjów.

„Corrida Ortograficzna” spełnia swoje zadania, a o tym, że jest potrzebna, świadczą opinie nauczycieli, którzy jako opiekunowie swoich uczniów mają okazję obserwować jej organizację i realizację. Świadczą również o tym wpisy uczestników konkursu dokonywane w kronice szkoły.

Konkurs sprzyja także wymianie doświadczeń między nauczycielami języka polskiego i integracji gimnazjów w powiecie olsztyńskim ziemskim.

*Danuta Salamon
Gimnazjum w Olsztynku*

Wizyta studyjna na Jurze Krakowsko- Częstochowskiej i X Konferencja Programu Szkoły dla Ekorozwoju

Tegoroczna edycja Programu Szkoły dla Ekorozwoju była olbrzymim sukcesem szkół z województwa warmińsko-mazurskiego. Łącznie Kapituła Programu przyznała 217 certyfikatów, w tym aż 124 międzynarodowe certyfikaty „Zielonej Flagi” i 93 Lokalnego Centrum Aktywności Ekologicznej. W tym elitarnym gronie największą grupę stanowiły placówki z naszego województwa – 74 szkoły i przedszkola, a nawet jeden żłobek otrzymały jeden z certyfikatów.

Wręczenie certyfikatów stało się okazją do zorganizowania wizyty studyjnej na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej dla przedstawicieli placówek oświatowych uhonorowanych jednym z certyfikatów. Wyjazd został przygotowany przez Olsztyńskie Centrum Edukacji Ekologicznej przy W-MODN w Olsztynie, a sfinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

20 września grupa ponad 70 dyrektorów i nauczycieli wyjechała przed południem do Ojcowa, gdzie dotarła po 10-godzinach jazdy dwoma autobusami.

Następnego dnia jedna grupa udała się pod naukową opieką dr Piotra Ziółkowskiego z Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego do kamieniołomu porfiru w Zalasie.

Porfir, a w zasadzie riolit, to twarda skała glinokrzemianowa. Powstaje w wyniku przedzierania się magmy w kierunku powierzchni Ziemi, gdzie formuje ona wśród młodszych warstw skalnych tzw. lakkolit i dość szybko stygnie. W naszym regionie najłatwiej znaleźć można porfir na torach kolejowych, gdzie służy jako utwardzenie torowiska. Nad porfirem zalegają warstwy

wapieni jurajskich, w których napotkać można liczne skamieniałości gąbek, amonitów, belemnitów czy jeżowców. Właśnie te wapienie przyciągnęły warmińsko-mazurskich ekologów. Zaopatrzeni w kamizelki odbłaskowe i kaski przeszukiwali wapienny gruz. Polowanie było owocne, a zdobyte okazy skamieniałości wzbogaciły szkolne kolekcje. Warto podkreślić, że do kamieniołomu nie są wpuszczane wycieczki, a nasza wizyta była możliwa jedynie dzięki wstawiennictwu dr. Ziółkowskiego. On też w niezwykle przystępny sposób przedstawił historię geologiczną okolic Zalasus i wspomagał fachową wiedzą poszukiwania skamieniałości.

W tym samym czasie druga grupa uczestników wyprawy zwiedzała zamek w Pieskowej Skale i Maczugę Herkulesa oraz jaskinię Łokietka w Ojcowie.

Po krótkiej przerwie na obiad część nauczycieli udała się do Krakowa. Mieli tam okazję zwiedzić Wawel, kryptę z grobem pary prezydenckiej, Sukiennice i inne krakowskie zabytki. Natomiast pozostali kontynuowali eksplorację Ojcowskiego Parku Narodowego. Niezastąpiony dr Ziółkowski przedstawił główne cechy krajobrazu krasowego doliny Prądnika, a także przybliżył mechanizmy jego powstawania. Wielu z nas miało po raz pierwszy okazję dowiedzieć się, jak powstała Maczuga Herkulesa. Później grupa „zdobyła” jaskinię Ciemną, obserwowała typowe dla jaskiń formy krasowe powstałe w wyniku naciekania węgla wapnia – stalaktyty, draperie i stalagmity. Pracownik parku opiekujący się jaskinią opowiedział również o odkryciach archeologicznych dokonanych w jaskini oraz o okazach fauny, które można w niej napotkać. Wszyscy mogli podziwiać nietoperza wiszącego pod sufitem i przedstawicieli pajaków jaskiniowych. Po wyjściu z jaskini szlak wiódł bukowym lasem wzdłuż górnej krawędzi doliny Prądnika, skąd rozciągał się piękny krajobraz na jej zbocza, dno i ostańce krasowe z Rękawicą, Bramą Krakowską i Igłą Deotymy. Obie grupy po pełnym wrażeń dniu powróciły na nocleg już po zmroku.

Ostatni dzień wyprawy to udział w X Konferencji Programu Szkoły dla Ekorozwoju, która odbyła się w salach Centrum Konferencyjnego Reduta w Krakowie. Uczestnicy zostali powitani przez Prezesa Fundacji

Partnerstwo dla Środowiska Rafała Serafina, a list od Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego odczytał Henryk Wujec – doradca Prezydenta ds. społecznych. Następnie dziesięcioletnią działalność Programu, jego osiągnięcia i doświadczenia ukazał działacz Fundacji Małgorzata Łuszczek i Urszula Ptasińska-Wardyga. W dalszej kolejności sukcesy swojej szkoły zrelacjonowała nauczycielka Gimnazjum w Okonku, a czeski sposób na funkcjonowanie Programu Eco – Schools przybliżył przedstawiciel Stowarzyszenia Tereza. Tę część konferencji zakończyło wystąpienie Sarah Pickering z Foundation for Environmental Education, która ukazała zasady funkcjonowania fundacji oraz programy ekologiczne podobne do Eco – Schools, jak na przykład Blue Flag czy Green Key. Komplementowała również polskich ekologów jako jednych z najprężniej działających na świecie.

Po krótkiej przerwie uczestnicy konferencji wzięli udział w warsztatach, których celem było między innymi ukazanie trudności, jakie napotykają szkoły na drodze do pełnej realizacji programu.

Finalną częścią konferencji była uroczystość wręczenia certyfikatów wyróżnionym placówkom. Aktu wręczenia dokonali: Henryk Wujec, Sarah Pickering, Rafał Serafin, Zdzisław Nitak, Ilona Szczech. Dodatkowo szkoły otrzymały cyfrowy mikroskop optyczny, a przedszkola zestawy do obserwacji przyrodniczych – lunetę i mikroskop. Wiele ciepłych słów organizatorzy i uczestnicy kierowali do warmińsko-mazurskiego koordynatora projektu pani Alicji Szarzyńskiej, która w krótkim czasie potrafiła zmobilizować tak liczną grupę szkół do udziału w projekcie, wspierała je radą i pomocą.

Po zakończeniu konferencji nauczyciele z naszego województwa ruszyli w drogę powrotną. Zmęczeni, ale zadowoleni o trzeciej w nocy wylądowaliśmy w Olsztynie.

Dariusz Łuczak
Szkoła Podstawowa w Małdytach

(Szkola w br. została uhonorowana międzynarodowym certyfikatem Zielonej Flagi)

Szanujmy lasy – zbierajmy makulaturę

Rok 2011 został ogłoszony Rokiem Lasów – przyłączyliśmy się do jego uczczenia. Zebraną i oddaną do skupu makulaturę zamienimy na sadzonki – po jednej za każde 5 kg makulatury i już niebawem wybierzemy się do lasu i posadzimy je w wybranym miejscu, a powstały w ten sposób las oznaczymy specjalnym znakiem.

Odzyskanie 1 tony papieru to zaoszczędzenie:

- Od 2,3 do 7 m³ miejsca na składowisku śmieci,
- 26 500 litrów wody,
- 1 476 litrów ropy,
- 4 200 kWh energii,
- 17 drzew.

Papier i tekturę można wykorzystać do produkcji opakowań i tektur specjalnych, papierów graficznych – głównie gazetowych oraz papierów higienicznych (toaletowych i ręczników).

Rok 2012 został ogłoszony Rokiem Lasów na Warmii – będziemy kontynuować naszą akcję. Zebraną i oddaną do skupu makulaturę zamienimy na sadzonki – po jednej za każde 5 kg makulatury.

To będzie wasz las!!! Będziecie mogli pokazać go kiedyś waszym dzieciom.

Nowe Kawkowo bliżej Europy

Na zaproszenie dyrektora **Szkoły Podstawowej w Nowym Kawkowie**, pani Barbary Kurlowicz odwiedziłam Szkołę Podstawową w Nowym Kawkowie, gmina Jonkowo. W szkole przywitani mnie radośni uczniowie, którzy chętnie wskazali drogę do gabinetu dyrektora i pokoju nauczycielskiego. Przypomniał mi się pobyt w Danii, gdzie podziwiałam zachowanie uczniów, którzy – podobnie jak ci w Nowym Kawkowie – czuli się gospodarzami szkoły.

Zostałam zaproszona na Międzygminny Konkurs Języka Niemieckiego i Wiedzy o Krajach Niemieckojęzycznych dla uczniów klas IV-VI, który zorganizowany został z inicjatywy Ireny Arceus-Rudzińskiej, nauczycielki języka niemieckiego.

Tegoroczny konkurs odbył się 2 czerwca 2011 r., ale nie był to pierwszy w Nowym Kawkowie. Już w roku 2006 odbył się konkurs wewnątrzszkolny w formie testu pisemnego z zakresu kulturoznawstwa. Od roku 2010 przyjęto formułę eliminacji ustnych zbliżonych do znanego turnieju Jeden z dziesięciu. W bieżącym roku po raz pierwszy uczestniczyli również uczniowie z innych szkół: Szkoły Podstawowej w Jonkowie oraz Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi, z gminy Purda. Uczniów przygotowali do konkursu nauczyciele języka niemieckiego: z Nowej Wsi - Tomasz Fesnak, z Jonkowa - Agnieszka Klimko, z Nowego Kawkowa - Irena Arceus-Rudzińska.

Zespół z Jonkowa reprezentowali uczniowie: Sandra Enc, Bartosz Tyszer, Jakub Dębiec; z Nowej Wsi: Sandra Antosiak, Majkel Antosiak, Karol Kukliński; z Nowego Kawkowa: Weronika Turek, Klaudia Jarzabek, Michał Napierała i Jakub Marczuk. Poziom przygotowania uczniów był wyrównany - zanim wyłoniono zwycięzców, Irena Arceus-Rudzińska, która prowadziła spotkanie, zadała 235 pytań. Komisja konkursowa w składzie: Barbara Kurlowicz - dyrektor Szkoły Podstawowej w Nowym Kawkowie, Jadwiga Piskorska - konsultant języków obcych Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie, Joanna Szymanowska - przedstawicielka Olsztyńskiego Stowarzyszenia Mniejszości Niemieckiej w Olsztynie – nie miała wątpliwości, ponieważ konkurs przebiegał sprawnie, zgodnie z regulaminem. **W wyniku eliminacji pierwsze miejsce zajęła Weronika Turek, drugie Jakub Marczuk, trzecie Michał Napierała.** Efekty pracy z uczniem zdolnym motywują nauczycieli do planowania następnych konkursów - w przyszłym roku szkolnym organizatorzy liczą na udział uczniów jeszcze z innych szkół.

Uczestników konkursu wspierali swoją obecnością i aplauzem uczniowie, rodzice oraz nauczyciele.

Szczególną atrakcją spotkania było przedstawienie pt. *Muzykanci z Bremy* w języku niemieckim, przygotowane

przez uczniów klasy VI pod kierunkiem Ireny Arceus-Rudzińskiej oraz występ flecistów z klasy III z akompaniamentem Tomasza Fesnaka, nauczyciela muzyki i języka niemieckiego, który przygotował uczniów. Uczniowie zagrali i zaśpiewali *Odę do radości*, z tekstem Friedricha Schillera w wersji oryginalnej.

Oda do radości, która dawniej kojarzyła się z salą koncertową i dziełem Ludwiga van Beethovena – finałową kantatą z IX symfonii, przyjęta po latach w wersji instrumentalnej jako hymn Europy, stworzyła niezapomnianą atmosferę w malowniczo położonej szkole niedaleko Olsztyna. I taki klimat zapamiętałam żegnając się z gościnną szkołą w Nowym Kawkowie.

Jadwiga Piskorska

Ogólnopolskie Forum Wolontariuszy SKC na Jasnej Górze

49 wolontariuszy zaangażowanych w działalność Szkolnych Kół Caritas Archidiecezji Warmińskiej 21 września wzięło udział w Ogólnopolskim Forum Wolontariuszy SKC na Jasnej Górze. Nasze środowisko charytatywne reprezentowały Szkolne Koła Caritas działające przy Państwowym Liceum Plastycznym i XI LO w Olsztynie oraz przy SP Nr 4 w Ornecie i Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Butrynach. W kaplicy Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze, dla prawie 1700 wolontariuszy z całej Polski, przewodniczył Mszy św. kard. Kazimierz Nycz Metropolita Warszawski. Pochwalił wszystkich wolontariuszy za praktyczną postawę miłosierdzia względem potrzebujących i powierzył ich życie Jasnogórskiej Pani. Stwierdził również, że aktywność Szkolnych Kół Caritas jest nie do przecenienia, bo stanowią one przygotowanie do bezinteresownej służby bliźnim i są zaczynem ewangelizacji. Natomiast Dyrektor

Caritas Polska ks. Marian Subocz podczas spotkania w sali Ojca Augustyna Kordeckiego zauważył, że działalność Szkolnych Kół jest bardzo potrzebna i odgrywa ważną rolę w procesie wychowawczym. „Młody człowiek jest pełen ideałów i trzeba go ukierunkować. Dlatego też bardzo ważne jest, by zajął się pracą charytatywną, pracą na rzecz drugiego człowieka”. Dyrektor Caritas Polska powiedział również, że głównym celem jasnogórskiego Forum jest umocnienie dzieci i młodzieży w sens włączania się w działalność charytatywną. Oni muszą zobaczyć, że jest ich wielu, że warto dawać siebie, że to co robią ma sens – dodał.

Forum uatrakcyjniły świadectwa Dariusza Basińskiego z kabaretu Mumio, Grzegorza Górniego z Frondy, Wojciecha Żyłki i Magdaleny Pocałun-Dydycz na temat początków działalności Szkolnych Kół Caritas a także ks. Kazimierza Gajowego, salezjanina z Libanu. Artystycznym akcentem był spektakl „Strzępy duszy” w wykonaniu więźniów ZK w Lublińcu i występ zespołu Libańskie Ordonki. Głębokiej duchowej refleksji sprzyjała Droga Krzyżowa na jasnogórskiej kalwarii, poprowadzona przez sekretarza Caritas Polska ks. Zbigniewa Sobolewskiego.

W trakcie spotkania ks. Marian Subocz pobłogosławił wizerunek bł. ks. Jerzego Popiełuszki, Patrona Szkolnego Koła Caritas przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Butrynach, które właśnie rozpoczęło 12. rok swojej działalności. Młodzi wolontariusze z Warmińskiej Caritas wypowiedzieli się na temat swojej pracy charytatywnej na antenie Radia Jasna Góra www.radiojasnagora.pl/index1.php?Content=akt&data=2011-09-21.

Nad organizacją wyjazdu do Częstochowy troskliwie czuwała Krystyna Kucewicz koordynator Warmińskiej Caritas, a s. Wiktoria Zgorzałek kierownik Hospicjum Domowego Caritas w Olsztynie zadbała o pielgrzymkową atmosferę w czasie podróży.

Krzysztof Gajewski
Opiekun SKC

przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Butrynach

Pola Nadziei na Warmii

W siedzibie Hospicjum Domowego Caritas Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie rozpoczęła się w sobotę IX edycja akcji Pola Nadziei 2011/2012 – *Hospicjum to też Życie* w ramach międzynarodowego projektu „Głosy dla Hospicjów”. Na uroczystość przybyło kilkudziesięciu wolontariuszy skupionych w Szkolnych Kołach Caritas działających w placówkach oświatowych Olsztyna, Ornety i Butryn. Dyrektor Warmińskiej Caritas ks. prał. Roman Lompa witając wszystkich zaznaczył, że praca młodych wolontariuszy jest bardzo potrzebna, szczególnie chorym i osieroconym dzieciom. Anna Bałazy, pedagog socjalny Hospicjum Domowego Caritas poinformowała wszystkich o planie przebiegu akcji żonkilej. Pierwszym punktem jest sadzenie cebulek żonkili na przyszkolnych „poletkach nadziei” a następnie będą zbiórki pieniędzy w olsztyńskich hipermarketach w październiku i w kwietniu. Kulminacyjnym momentem będzie rozprawianie kwitnących żonkili. Dochód z akcji w tym sezonie zostanie przeznaczony na wsparcie najmłodszych pacjentów Hospicjum Domowego Caritas w Olsztynie. Chcielibyśmy w ten sposób doraźnie pomóc dzieciom w trudnych sytuacjach socjalnych, podczas rehabilitacji oraz dzieciom, które przeżywają żałobę w rodzinie. Anna Bałazy ogłosiła również konkurs plastyczny na wykonanie kalendarza na temat dzielenia się miłością z pacjentami w Hospicjum. Marzena Górską hospicyjny psycholog przypomniała zebranym o przesłaniu tegorocznej „kampanii żonkilej”, a Krystyna Kucewicz koordynator Szkolnych Kół Caritas przedstawiła przebieg pracy charytatywnej w Kołach w bieżącym roku szkolnym. Imprezie towarzyszył dzień otwarty Hospicjum Domowego, w czasie którego personel medyczny mierzył ciśnienie tętnicze i zawartość cukru we krwi. Niezapomnianych wrażeń artystycznych dostarczył dziecięcy zespół ludowy z SP nr 18 w Olsztynie. Na zakończenie uroczystości wszyscy wolontariusze symbolicznie posadzili cebulki żonkili na terenie Hospicjum. Chcemy naszą akcją zwrócić uwagę

w naszym środowisku na ludzi cierpiących, oczekujących pomocy w okresie odchodzenia z tego świata. Żonkile są międzynarodowym symbolem walki z chorobą nowotworową, znakiem nadziei.

Krzysztof Gajewski

Licealiści z Ornety laureatami konkursu Trybunału Konstytucyjnego

Troje uczniów **orneckiego liceum**, tj. **Gabriela Piechowicz, Artur Kurdyła i Sebastian Dziuba** jako zespół zajęli I miejsce w konkursie „Jestem Obywatелеm Rzeczypospolitej Polskiej”, którego etap centralny odbył się 27.09.2011 roku w siedzibie Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie. Ornecki licealiści pokonali m.in. uczniów szkół średnich z Warszawy, Żuromina czy Braniewa. Pierwsze dwa etapy konkursu dotyczyły ustroju RP (I- szkolny, II- w Warszawie). Na ostatnim, międzywojewódzkim szczeblu uczniowie mieli za zadanie zaprezentowanie jury form uczestnictwa obywateli w życiu publicznym w sali głównej Trybunału.

- Przedstawiliśmy bezpośrednio i pośrednio formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym i zrobiliśmy to w dość jasny sposób; nie wkładaliśmy za dużo tekstów z gotowych źródeł, tylko przykłady z życia naszej społeczności, starając się zachować jasny język - wypowiedź zwycięzców dla Polskiej Agencji Prasowej.

Konkurs odbywa się od 2 lat z inicjatywy jednej z warszawskich szkół. W tegorocznych zmaganiach wzięło udział 142 uczniów z 13 szkół. Uczestnicy wzbogacili się o cenne nagrody, a także kino domowe, które powędrowało do orneckiego ogólniaka. Laureaci

podkreślają również zasługi swojego nauczyciela historii – pana Józefa Uzara, który dbał o przygotowanie merytoryczne do zawodów.

*Artur Kurdyla
LO Orneta*

Numicon - matematyka bez barier!

Przykładowe ćwiczenia

W niniejszym artykule prezentujemy rewolucyjne podejście do nauczania matematyki z klockami Numicon, które zostały opracowane przez naukowców z Uniwersytetu Brighton School of Education w Wielkiej Brytanii.

Numicon to system kształtów, który został zaprojektowany tak, by bez użycia graficznego znaku przedstawić liczby i zobrazować zależności, jakie zachodzą między nimi. Kształty z otworami dla każdej liczby zachowują zasadę grupowania otworów „w pary”, dlatego ułożenie kształtów w kolejności pozwala dziecku zauważyć ważną zależność między liczbami, np. fakt, że każda następna liczba jest o jeden większa od poprzedniej i każda poprzedzająca o jeden mniejsza. W dalszej pracy dziecko samo zauważy w jaki sposób m.in. z dwóch czwórek powstaje osiem, a jak trzy dwójki tworzą sześć. Wyjątkowość kształtów Numicon to wizualizacja abstrakcyjnych pojęć matematycznych, których dzieci po prostu nie rozumieją.

Bardzo istotną kwestią jest prawidłowe wprowadzenie dzieci w świat matematyki z kształtami Numicon. Na początku należy dać najmłodszym czas by swobodnie zapoznały się ze z ich charakterystycznymi kształtami, kolorami i rozmiarami. Dzięki budowaniu, układaniu czy odrysowywaniu, dzieci będą się dobrze bawić i kojarzyć klocki Numicon z czymś przyjemnym i ciekawym.

Przykładowe ćwiczenia

Czerwony-zielony, czerwony-zielony

Zadaniem dziecka jest wykonanie na planszy podstawowej wzoru za pomocą kołeczków. Ilość kolorów stopniujemy w zależności od wieku dzieci. Najmłodszym proponujemy pracę z dwoma kolorami. Nauczyciel ustawia na planszy kołeczek np. czerwony i zielony, czerwony i zielony. Zadaniem dziecka jest ułożenie wzoru dalej. Ćwiczenie należy powtarzać z różnymi kombinacjami kolorystycznymi.

Kolorowa sznurówka

Ćwiczenie rytmiczności i dostrzegania schematów można także ćwiczyć z użyciem sznurówki. Nauczyciel nawleka na sznurówkę kilka kołeczków, np. żółta, czerwona, zielona. Zadaniem dziecka jest ułożenie wzoru dalej. Ćwiczenie należy powtarzać z różnymi kombinacjami kolorystycznymi.

Od najmniejszego do największego

Zaczynając pracę z Numiconem, należy pozwolić dzieciom swobodnie poznawać charakterystyczne kształty, kolory i wzory klocków. Prosimy zatem dzieci, aby ułożyły klocki od najmniejszego do największego. Dzięki temu wizualizujemy cyfry od 1 do 10. Omawiamy

z dzieci zależności zachodzące między cyframi. Dostrzegamy, że każdy kolejny klocek jest większy o 1. Zwracamy uwagę na parzystość i nieparzystość.

Dopełniamy przestrzeń

Dzieci ponownie układają klocki od najmniejszego do największego. Prosimy dzieci by korzystając z pozostałych kształtów wyrównały każdy kształt do największego klocka.

Odnajdź w woreczku

Układamy kształty od najmniejszego do największego. Drugi komplet klocków od 1 do 10 wrzucamy do woreczka. Jedno dziecko wskazuje kształt. Zadaniem drugiego dziecka jest odnalezienie takiego samego kształtu w woreczku.

Kolorowe nakładki

Na podstawkę kładziemy jedną z kolorowych nakładek. Dzieci pracują w parach. Jedno dziecko pokazuje kształt z nakładki. Zadaniem drugiego dziecka jest odnalezienie tego kształtu w woreczku. Dzieci zamieniają się rolami.

Zgadnij co się zmieniło

Dzieci układają klocki od najmniejszego do największego. Jedno dziecko zamyka oczy, drugie dziecko zmienia kolejność dwóch klocków. Zadaniem pierwszego dziecka jest odgadnięcie, co się zmieniło.

Zgadnij co zniknęło

Dzieci układają klocki od najmniejszego do największego. Jedno dziecko zamyka oczy, drugie dziecko zabiera jeden klocek. Zadaniem pierwszego dziecka jest odgadnięcie, który klocek został zabrany.

2+2=4

Nauczyciel wybiera dowolny kształt, prosi dziecko by wskazało dwa lub trzy inne kształty, które po złączeniu stworzą kształt wybrany przez nauczyciela.

Dziecko samo sprawdza poprawność wykonanego przez siebie zadania układając kołeczki na kształcie wskazanym przez nauczyciela i nakrywając je wybranymi przez siebie kształtami.

NUMICON:

- ♦ Jest zaprojektowany tak, by pomagać dziecku w zrozumieniu relacji pomiędzy liczbami.
  - ♦ Poprawia efekty wczesnej nauki matematyki, jaką dziecko pobiera w przedszkolu lub w szkole.
  - ♦ Uczy na przykładach.
  - ♦ Jest częścią szerszej styczności dziecka z liczbami.
  - ♦ Uczy przez zabawę.
  - ♦ Jest oparty na zasadzie spostrzegania i odwzorowywania.
  - ♦ Wykorzystuje podejście polisensoryczne.
- Nauka z klockami Numicon jest łatwa, przyjemna, a przede wszystkim skuteczna!

Więcej informacji i przykładowych ćwiczeń znajduje się na www.numicon.edu.pl.